

VIENYBĖ

Eina nuo 1886 metų

74 M. 2 N.

BROOKLYN, N. Y.

1960 m. SAUSIO (JANUARY) 8 D.

TEL. APPLGATE 7-7257

KAINA 15 C.

DABAR

JUOZAS TYSLIAVA

Jeigu vakarai nenorės nusiginkluoti, tai gal būt mes vieni pradėsime...

Tokiais, maždaug, žodžiais, pakėlęs taurę, Chruščiovas pasveikino naujus metus Kremliuje.

Negalima sakyti, kad tai būtų blogi žodžiai. Geriau kelti taurę, negu kardu. Bet ar šie "prie stikliuko" ištartai žodžiai yra nuoširdūs?

Abejotina, nes vėlesniuose savo "tostuose" - o tą naktį jų buvo dešimt - Sovietų Sąjungos premjeras pareiškė, kad dabar, raketinių sviedinių laikais, didelės karluomenės nereikia...

Teoriškai, jokios kariuomenės - nei didelės, nei mažos - nereikėtų, jeigu valstybių galvos (ir širdys) neturėtų to paties pomėgio, kuris kiekviename baudžiamajame statute vadinamas plėšimu.

Bepiga Chruščiovui kalbėti apie nusiginklavimą, kai didžiuliečiai persikirkštiję didžiarusiai yra apiplėšę didesnę pusę Europos.

Kai Vienybė pakartojo vieno vokiečių žurnalo (Der Spiegel) išvaidžiojimus apie Kristų, tai Darbininko redaktorius tuojau reagavo. Girdi, tai reikėję palikti komunistams...

Dabar, po metų laiko, komunistų laikraštis (Laisvė) kartoją paties Darbininko redaktoriaus (SS) išvaidžiojimus apie Kristų... Mat, kalėdiniam Darbininko numeryje skaitome:

"Kada Kristus gimė, tiksliai nežinoma. Nežinomi nei metai, nei mėnuo, nei diena. Nėra taip pat įrodyta, kad Trys Karaliai atvyko į Jėzų lankyti tais pačiais metais, kai Jisai gimė."

Bet... Tame pačiame kalėdiniam Darbininko numeryje, tik kitame puslapyje, jau šitai sakoma:

"Po kelių dienų (Kristui gimus) iš Chaldėjos atvyko trys Išminčiai ir suklaupė prieš Jėzų."

Tai kaip dabar bus?...

Šiame kalėdiniam Darbininko numeryje yra ir daugiau tokių dalykų, kuriuos būtų buvę galima palikti komunistams. Pavyzdžiui:

"Dabartinė Kristaus Gimimo šventė gruodžio 25 pradėta šventi tiksliai 336 metais po Kr. gimimo Romoje. Remtasi ne kokių padavimų, bet tuo, kad Romoje buvo švenčiama senoji pagoniškoji 'Nenugalimos Saulės (Sol Invictus) šventė. Saulė vėl grėžiasi, diena ilgėja. Romėnai tai šventė su kryžstavimu ir džiaugsmu."

Nenuostabu, kad komunistų laikraštis, pasinaudodamas šia tėvų pranciškonų laikraščio "medžiaga", dabar daro savo išvadą:

"Pripažinti, jog kalėdos yra ne krikščionių, bet pagonių šventė, tai jau pačios Jėzaus dogmos griovimas".

Anąmet mūsų bendradarbis A. Rannit atkasė kažkokį seną graikišką tekstą, kuriame sakoma, kad Kristus miręs ne ant Kryžiaus, bet ant stulpo...

(Nukelta į 4 psl.)

J. Tysliavas, Jr. nuotrauka

V. SIDZIKAUSKAS, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas ir Pavergtųjų Europos Tautų Seimo vicepirmininkas, kalbasi su Vienybės atstovu New Yorke.

Vokiečiai tikisi pavergtųjų talkos, sako Sidzikauskas

Prieš pat Kalėdas iš Europos grįžęs Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas ir Pavergtųjų Europos Tautų Seimo vicepirmininkas Vaclovas Sidzikauskas teikėsi su Vienybės atstovu pasidalinti savo kelionės išplūdžiais.

Pirmiausia, Jūsų kelionės tikslas ir kur lankėtės?

— Kaip jau spaudoje buvo pranešta, aš turėjau tikslu aplankyti PET delegacijas ir atstovybes Londone, Paryžiuje, Bonnoje, Romoje, Stockholme ir Kopenhagoje, išspręsti eilę organizacinių klausimų ir, apamai, suaktyvinti mūsų veiklą Europoje. Taip pat buvau Briuselyje ir Madride, kur mūsų veikla dabar plečiamasi. Be to, kaip žinote, Madride veikia Vilko išlaikoma lietuviška radijo transliacija, iš kurios turėjau progos kalbėti į Lietuvą. Jums gali būti įdomu, kad tos radijo transliacijos Madride vyksta iš buvusios caristinės Rusijos ambasados rūmų...

Kas ir kur daugiausia domisi Lietuvos byla?

— Domisi visur, pradedant Stockholmu ir baigiant Roma bei Madridu. Bet ypač domisi vokiečiai. Lankydami Bonnoje, turėjau visą eilę idomių pokalbių su užsienio reikalų ministerijos pareigūnais, taip pat su parlamento nariais. Parlamento rūmuose man buvo su-

rengtas net priėmimas. Vokiečiai puikiai supranta, kad Lietuvos ir kitų Europos pavergtųjų tautų likimas neatskiriamas susijęs su Vokietijos siekiais. Vokiečiai net norėtų, kad Pavergtųjų Europos Tautų organizacija, svarstydama savo kraštų laisvinimo problemas, bent retkarčiais, paminėtų ir Vokietijos apvienijimo reikalą.

Kokios nuotalkos šiuo atžvilgiu Paryžiuje?

— Prancūzų politikų bei diplomatų tarpe aš visada turėjau daug nuoširdžių draugų, kuriems, savaime suprantama, Lietuva taip pat būdavo prie širdies. Šiuo metu prancūzai yra užimti savo problemomis, ir tiems, kuriems dėl de Gaulle politikos teko pasitraukti į šalį, šiandien atrodo, kad Lietuva nebeturinti gynejų... Bet de Gaulle vyriausybės sluoksniuose Lietuvos byla analptol nėra pamiršta. Užsienio reikalų ministerijoje man buvo aiškiai pasakyta, kad Prancūzijos nusistatymas Lietuvos ir kitų Sovietų okupuotų kraštų atžvilgiu nėra pasikeitęs. O kai dėl to, kad de Gaulle kalbėdamas apie pavergtas tautas, nepaminėjo Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių, tai laikoma paprastu nesupratimu, kuris žadama atitaisyti.

Ar, lankydami Europos valstybių sostines, matėtės ir su mūsų šiais?

TARPTAUTINIAI UZKULISIAI

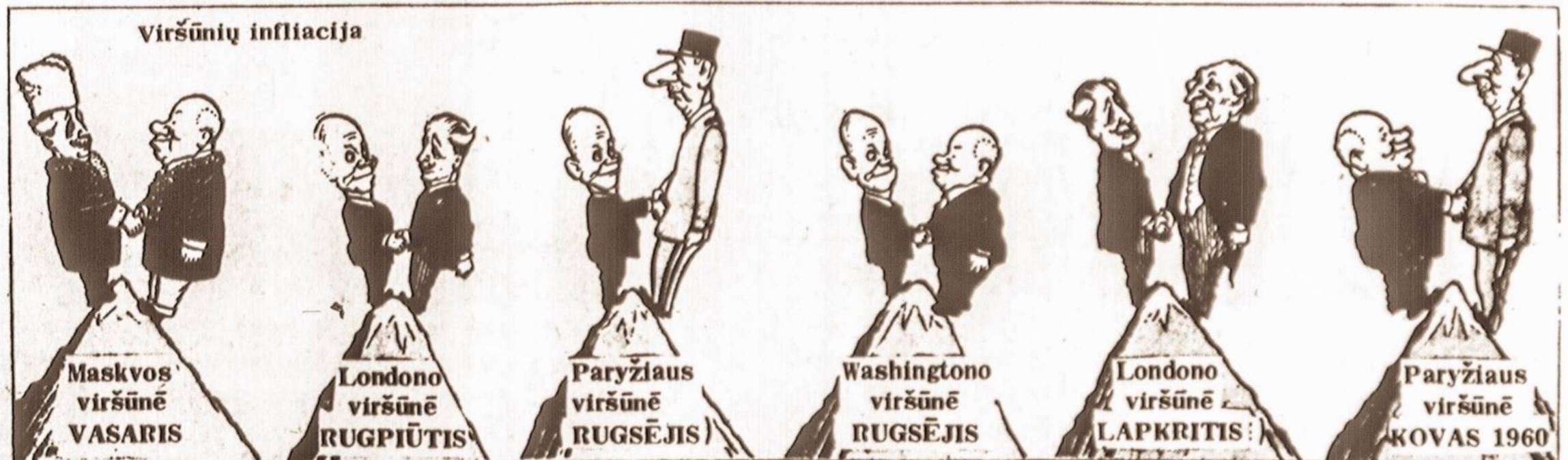
Viršūnės slypi debesyse

Kai Chruščiovas prieš pusantrų metų pradėjo smarkią agitaciją už viršūnių konferenciją ir tuo pačiu atidarė valstybės galvų asmeninės diplomatijos laikotarpį, tarptautinių užkulisių žinovai spėjo, kad Kremliaus valdovas siekia dvejų tikslų: asmeninio prestižo viduje bei užsienyje ir dabartinės tarptautinės būklės įteisinimo. Pereitų metų paskutinėmis dienomis sutarus gegužės 16 d. susaukti pirmąją pilną viršūnių konferenciją, Chruščiovo pirmasis tikslas buvo pasiektas, o prie antrojo tik kiek priartėta. JAV, D. Britanija ir Prancūzija, siūlydamos tai konferencijai datas, padarė tam tikrų rezervų: kadangi iš pirmosios konferencijos greičiausiai dar nieko gero neišeis, tai, girdi, reiktų dar eilės kitų tokių pat rūšies konferencijų. Tai rodo, kad Vakarų valstybės pirmoje konferencijoje yra pasiryžusios nedaryti jokių principinių nuolaidų, o greičiau įieškoti kelio kaip tos principus apeiti, kad išgelbėjus avį ir tuo pačiu pasotinus vilką.

Chruščiovo entuziazmas viršūnių konferencijai atšalo. Jis skundžiasi kad Kinijos komunistų vadų protas aptemo. Kartu Kremlius vis daugiau domisi de Gaulle "nepriklausomos Europos" politika, kuri atima pagrindą amerikiečiams kištis į Europos reikalus ir tuo pačiu ilgesniam laikui užantspaudoja dabartinę būklę. Kremliaus vanduo prancūziškam malūnui. Kova iš viršūnių vėl nusileido į pagrindį.

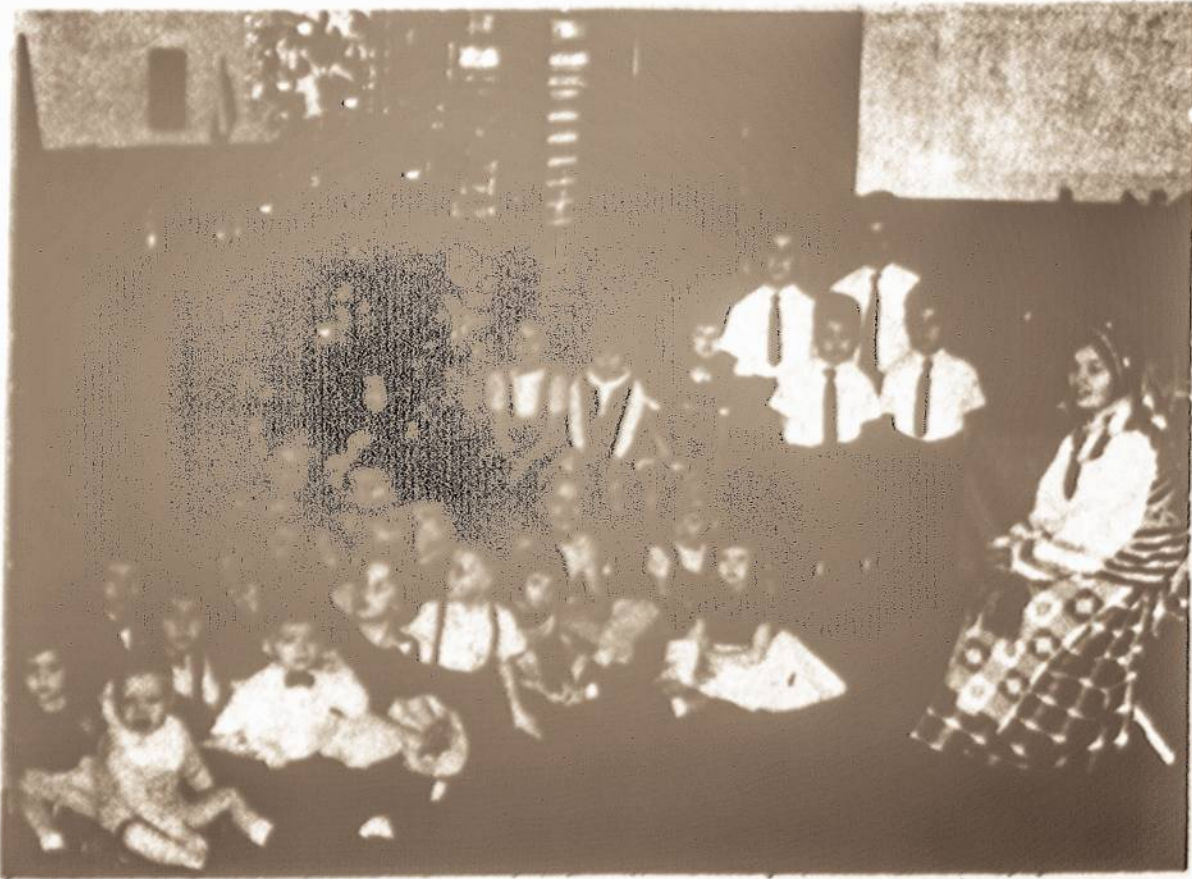
Pereitų metų lapkričio mėn. pabaigoje Londone besilankančiam Vakarų Vokietijos kancleriui Adenaueriui britų premjeras Harold Macmillan dėstęs, kaip dabar paaiškėjo, jog pats Chruščiovas jau nesąs toks karštas galimai skubesnės viršūnių konferencijos šalininkas, kaip kad buvęs anksčiau. Jis žinąs, kad rinkimų išvakarėse Eisenhoweris turės būti labai santūrus ir nenorės daryti jokių didelių (Nukelta į 3 psl.)

— Taip. Londone mačiausi su ministru Balučiu, kuris, mano maloniam mustebūnui, atrodė sveikas, stiprus ir gana judrus. Ilgokai sirgęs ir neseniai sulaukęs 80 metų, Balutis, man atrodė, dar pasirodęs ir kitas, už save jaunesnius pergyventi. Būdamas Paryžiuje, mačiausi su Bačkio, Baltrušaičiu ir kitais mūsų šiais. Romoje pakartotinai teko kalbėtis su ministru Lozoraičiu, taip pat su Girdvainiu, prelatu Tulaba ir eile kitų. Be to, turėjau progos kalbėtis su dviem neseniai iš Lietuvos atvykusiais į Romą studijuoti kunigais. Bet, suprantama, nuvykęs su Pavergtųjų Europos Tautų organizacijos reikalais, aš turėjau susitikti ne vien su lietuviais. Juo labiau, kad ir PET, kurios vicepirmininku aš esu, be Lietuvos, sudaro Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Latvijos, Lenkijos, Rumunijos, Estijos ir Vengrijos atstovai, baigę pasikalbėjimą visada užimtas, bet visur ir visados laiku suspėjantis Vaclovas Sidzikauskas.

DR. K. PAUTIENIUS (dešinėje) budžių globėjas švenčių proga vaišina Vienybės korespondentą Joną Antanaitį. Viduryje Pautienienė ir Kalvaitienė.

V. Bacevičiaus nuotrauka

CLEVELANDO SKAUTININKIŲ suruoštoje Kalėdinėje eglutėje sktn. A. Senbergienė vaikams pasakoja legendą apie Betlejų. Šiuo metu Senbergienė vieši pas savo dukrą New Yorke.

Mirė K. Vileišis

DORCHESTER, Mass. — Šių metų sausio 1 d. savo namuose mirė Kazys Vileišis. Veliomis gimęs 1881 m. spalio 3 d. Lietuvoje. Atvykęs į Ameriką 1897 m. Buvo vos 16 m. Jis priklausė Liet. Pil. Draugijai, Sandaro 7 kp., SLA kp., Gabijos chorui, Balfo sk., Laisvės Varpui, be to, iki mirties išbuvo TMD 81 kp. išdininku. Liūdesyje liko sesuo Morta Bratienė, seserėčia Anelė su vyru Juozu Januškevičium ir eilė giminių bei draugų. Mirtis išplėšė iš gyvųjų tarpo kilmios širdies lietuvių patriotą veikėją, niekad neatsisakiusį padėti savo tautiečiui varge. Jo darbų bei nuopelnų gyvieji niekad neužmirš.

Išėkis, Kazy, šio krašto Zemelėje.

A. ANDRIULIONIS

E. Šulaičio nuotrauka

Sov. Sąjungos moterų krepsinio rinktinės zaidėjos laukia pristatymo amerikiečių publikai Peorijoje, Illinois. Nr. 10 yra Lietuvaitė Jūratė Daktaraitė iš Kauno.

MIRĖ J. MALDEIKIENĖ

Jeva Maldeikienė, 68 m. amžiaus, po automobilio nelaimės, mirė St. Mary ligoninėje. Palaidota praėty metų gruodžio 16 d. Liko liūdesyje vyras Jonas, dukterė Aldona Kapitan, du anūkal ir vienas proanūkis, dvi seserys, Marija Tritikauskienė ir Kazijūnė Skujienė (Kanadoje). Laidotuvėse dalyvavo giminių iš Amsterdamo, kur velionė, atvykusi iš Lietuvos, gyveno. Veliionė priklausė Sv. Marijos, Sūnų ir Dukterų iš DLK Gedimino draugijoms. Palaidota su bažnytinėmis apiegomis. Laidotuvėse dalyviai buvo pakviesti į Gedimino salę užkandžiams. Mirusios šeimai reikiame užuojautą.

C. ZI.

Hartfordo lietuviai

Hartfordo lietuviams, jų kultūriniam veikimui, daug padeda radijo programos.

Praėtyje radijo programa buvo tikrai New Britaine, A. Rėkaus vadovaujama. Ji talkino New Britaino ir Hartfordo Lietuviams. Vėliau, A. Rėkui pasitraukus, susilaukėme Zalnieraičio programos, be to Hartforde J. Januškevičiaus radijo programos. Sustojus Rėkaus, Zalnieraičio ir Januškevičiaus programoms, susilaukėme Vl. Plečkaičio radijo programos, Plečkaičiui pasitraukus, išvykus į Detroitą, radijo programos vadovavimą perėmė muzikas J. Petkaitis, duodamas ją ištisą valandą. Dabar J. Petkaitis savo programą laipsniškai tobulina.

Kalėdų ir naujų metų šventės praėjo su pramogomis. Šeštadieninės mokyklos vedėjai ir Tėvų K-tas suruošė gražų vakarą su Kalėdų eglute ir mokinių programą. Dabar laukiame Lietuvos, latvių ir estų metinio koncerto ir baliaus, sausio 23 d. Klubo salėje. Tai bus antras iš eilės pabaltiečių vakaras. Pabaltiečių koncertui ruošti komisijos pirmininku LB Valdyba šiemet paskyrė Zigmą Strazdą.

VMK

ČIURLIONIO GALERIJAJ parrėmti yra numatyta balandžio 2 ir 3 d. suruošti du vaidinimus Jaunimo Centre, Chicagoje.

PADEKOS ZODIS

Reiškiu padėkos žodį Amer. Liet. Pil. Klubo nariams už kuklias aukas Vas. 16 Gimnazijai Vokietijoje. Didesnes aukas davė: Vadišius, W. Paterson, W. M. Chase, Stanley Savickas, Stankevičius, A. Brazinskas ir J. Klimas.

Kad ir labai kukli auka, bus didelė parama šiai lietuvių švietimo ir kultūros įstaigai Vokietijoje.

W. M. CHASE, Pirm.

NAUJŲ METŲ POKYLIS GUDŲ REZIDENCIJOJE

Gražioje Simono ir Onos Gudų rezidencijoje, Weste Orange, N. J., Naujų Metų sukaktimi buvo susirinkę visi žymesni vienybiečiai, artimiausi Gudų draugai. Darbėti ir rūpestinga šeimininkė visus gausiai vaišino skaniais valgiais, o šeimininkas — importuotais gerimais. Pokylis tęsėsi iki 4 val. ryto. Dalyvavo: Pakniai, Garoliai, Kratikaukas, Žlugždienė, Ceprickienė, Putnai, Noručiai, Urbonai, Janulis, Katilai, Vaitkai, Sinnienė su sūnum Vladu, Helen Rich, Skrodienė, Trečiokai, M. Rutkauskaitė, Dillai, Pridotkienė, V. Cibulskaitė, Pranas Karr ir kiti.

V. D.

Pasinaudokite plačiai žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos patarnavimu siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą

PACKAGE EXPRESS & Travel Agency, Inc.

Licensed by USSR

BROOKLYN, N. Y. - 1530 BEDFORD AVENUE

Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272

NEWARK, N. J. - 312-314 MARKET STREET

Tel. MI 2-1681 ir Bowling Green 9-6992

Per mūsų firmą siuntiniai paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. * Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigose. * Prie firmos įstaigų yra krautuvas. * Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 - 6, šventad. ir sekm. nuo 9 --4.

MŪSŲ SKYRIAI

78 SECOND AVENUE NEW YORK 3, N. Y.
ORegon 4-1540

11601 JOS. CAMPAU AVE. DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

651 ALBANY AVENUE HARTFORD 6, CONN.
CHapel 7-5164

832 NORTH 7th STREET PHILADELPHIA 23, PA.
WALnut 3-1747

107 SO. VERMONT AVE LOS ANGELES 4, CALIF
DUNKirk 5-6350

241 N. ASHLAND AVE. CHICAGO 22, ILL.
HUMboldt 6-2818

Norėdami gauti daugiau informacijų reikalaukite mūsų firmos katalogą.

REPUBLIC Wine & Liquor Store

MARIJONA JOKUBAITIS ir JURGIS JOKUBAITIS

322 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gerimais. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VirgInia 3-3544

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

UKRAINA, LIETUVĄ, BALTGUDIJA, LATVIJA, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS

Pasinaudok patikimu kruopščiu ir greitu mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.

135 WEST 14th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Atdara kasdien nuo 9 - 6; Sekmadieniais nuo 9 - 4.

Licensed by USSR Tel. CItelsea 3-2583

141 Second Avenue NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza V. NEWARK, N. J.
Tel. MArkEt 2-2877

MŪSŲ SKYRIAI
132 Franklin Ave. HARTFORD, CONN.
Tel. CHApel 6-4724

900 Literary Rd. CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWer 1-1461

332 Fillmore Ave. BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

308 W. Fourth Street BOSTON 27, MASS.
Tel. ANDrew 8-5040

11339 Jos Campau DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave. PHILADELPHIA, 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Mūsų didžiulė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams klientų, visus geriausiai patenkina. Mūsų firma 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6 - 7 savaites (oro paštu laike 7 - 12 dienų). Mūsų raštinėse yra didelis pasirinkimas patikimos rūšies produktų. Prašykite mūsų nemokamo katalogo su visomis informacijomis apie muitą ir persiuntimą.

Viršūnės slypi debesyse

(Atkelta iš 1 psl.)

A. Kirstuko nuotrauka

Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos nariai Dr. J. Basanavičiaus vardo Argentinos Lietuvių Centre 1959 m. Iš kairės buv. LC pirm. Julius Mieludas, "Nemuno" vicepirm. V. Pavilonis, buvęs Laiko red. J. Vedygys (dabar dirba Drauge). Kalba Argentinos Lietuvių Balso red. K. Norkus, LC buv. 12d. Dedela, dabartinis LC pirm. St. Dziugis.

lių principinių nuolaidų ir, antra, prasi-dėje valstybių viršūnių vizitai yra visai neblogas "erzacas," pakaitalas formaliai konferencijai. Pagaliau, trečias faktorius šaldas Chruščiovo nuo viršūnių konferencijos entuziazmo, yra Kinijos komunistų spaudimas.

Is tikro, Kinijos Indijos pasienio incidentai Pekingo buvo pradėti ne kam kitam, kaip tik užpylus šalto vandens ant Chruščiovo pažadų, jog viršūnių konferencija galinti pasauliui duoti tikros taikos. Tie Kinijos komunistų žygiai taip blogai nuteikę Chruščiovą, kad jis gruodžio mėn. lankydamasis Vengrijoje, nors neminėdamas kinų tiesiogiai, jiems pasakė: socializmo priešai nori socialistines (suprask-komunistines) valstybes supjudyti savo tarpe ir paskui jas pavieniui sunaikinti. Tęsė savo mintį Chruščiovas: "Vienintelis sąjungininkas tų tamsių imperialistinių planų yra mūsų pačių kvailumas!" Girdi, reikė su pasigalėjimu konstatuoti, jog gresias pavojus, kad kai kurių socialistinių valstybių vadų protas

gali aptemti ir jie gali patys padėti sunaikinti socializmą. Savaime aišku, kad tie žodžiai nebuvo taikomi vengrų komunistams, kurie akiai klausio Maskvos įsakymų, bet kinams...

Vėl kitas dalykas, kuris Chruščiovą skatina nesiskubinti su sprendimais viršūnių konferencijoje, yra de Gaulle politika, kuria Kremlius valdovas labai susidomėjo. Mat, iki šiol Chruščiovas siekė visų pirma susitarimo su pačiom JAV. Jei jam pasisektų Washingtoną įkalbinti, su-prastintai kalbant, pasidalinti pasaulio ūtkos sferom, jis, aišku, labai džiaug-tųsi, tačiau paskutinė Eisenhowerio ke-lionė Kremliaus aiškiai parodė, kad ame-rikiečiai tam visai nelinkę, atvirkščiai, jie jieško galima daugiau sąjungininkų savo politiniam sūkiui: teisinga tūka laisvėjai Tokia formulė Amerikai leistų išsisukti nuo principinio dabartinės padė-ties Rytų Europoje legalizavimo. Tokioje būklėje de Gaulle idėja, kad Europa turi pati tvarkyti savo reikalus, kaip jau ne-kartą rašėme Vienybėje, ir tokiu būdu, koku ji ras pati reikalingu, sovietams negalėjo nepatikti. Nes de Gaulle Europa yra tik maža Vakarų Europa, tokia Va-karų Europa, kuri pati atsisako savo pre-tenzijų į rytus, nes Prancūzijai, žinoma, visai nerūpi Vokietijos sąjungimas ir tuo pačiu iškilimas į Europos didžiausią ga-lybę, nustumiant pačią Prancūziją į an-rą vietą. (Jau dabar Vokietija yra tiknia už Prancūziją žymiai pažėgesnė, prancū-žų pranašumas remiasi daugiau moraline jėga — europiečių nepasitikėjimu vokie-čiais, negu realia tikrove.)

Jei tu tačia Vakarų Europa sutinka su dabartinėm sienom, amerikiečiams ati-mamas bent koks pagrindas rūpintis tuo klausimu! Dėl to Chruščiovas su dides-nėm viltim žiūri į savo viešnagę pas de Gaulle kovo mėn. negu pačių viršūnių konferenciją.

Vaidžiai tarant, viršūnes aptraukė debesys. Kova, intrygos, vilionės varo-mos pakalnėse. Anot londoniško Obser-ver šių metų svarbiausi įvykiai pasauli-nėje politikoje būsią bandymai rasti bendrą kalbą tarp amerikiečių ir sovietų, o kartu ir de Gaulle pastangos sudaryti nepriklausomą Vakarų Europą. Dėl tų dviejų stekių vyksta milžiniška kova, bet ne viršūnėse, o pogrindyje.

Vienas tos pogrindžio kovos pro-svaisė jau prasimušė į viešumą. Kaip Vienybėje jau buvo pastebėta, Londone ir Washingtone paskutinių laikų vis dau-giau išgali pažūrta, kad atominio karo vis mažiau galima laukti, bet kad gali-ma sulaukti eilės daugiau lokalinio po-būdžio konfliktų, kuriuos gali laimėti sovietai, nes Vakarai pasiruošimą to-kiems konfliktams buvo visai apleidę. Šita pažūrta buvo remiama ir tuo argu-mentu, kad sovietai savo karinių jėgų visai nemažina. Is to išplaukia ir reika-lavimas turėti pakankamai stiprų karinį skydą Vakarų Europoje, kuris neįmano-mas be anglų ir amerikiečių dalyvavi-mo! Šitai pažūrta vis daugiau išgalint Vakaruose, sovietai staiga pradėjo prieš-puoli: Chruščiovas Naujų Metų proga pa-reiškė, kad sovietai atsisako nuo tradici-nių kariuomenės formų ir savo gynimą (arba puolimą) bazuoja tik raketom! Bet raketinis karas galimas tik tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos. Jei sovietai išfor-muoja arba sumažina savo šarvuotųjų di-vizijas, Vakarų Europa nebėra reikalinga britų ir amerikiečių divizijų, jei užtenka prancūžų ir vokiečių divizijų riboto karo atvejui. Tai reiškia ką? O gi Chruščiovo susidomėjimą de Gaulle politika ir kelių kibirų vandens užpylimą ant ilgojo pran-cūzo malūno.

Skaitytojai, kurių prenumerata baigėsi, ar greitu laiku baigsis, maloniai prašomi naudoti šį kuponą, siunčiant savo mokėstį.

(Kada jūs prenumerata baigiasi — žiūrėkite greta savo vardo ir adreso laikraštyje.)

VIENYBĖ

192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.

Siunčiu prenumeratą už Vienybę:

- Už tris metus \$15.00
- Už du metus \$12.00
- Už vienerius metus \$7.00

Vardas _____

Adresas _____

Miestas _____

Zona _____ Valst. _____

ATSIŪSTA PAMINĖTI

PROF. PRANAS GUDAS — GUDAVIČIUS. Parašė Dr. V. Tercijonas. 160 pusi. Autoriaus leidinys, 1959. Spalvo-tas viršelis dall. Br. Murino. Kaina 1 dol. 50 ct.

Autorius šią knygą parašė pagal paties prof. Pr. Gudavičiaus atpasakotus at-pasakotus atsiminimus. Aprašyta daug įdomių dalykų, žinotinų visuomenei. Šie atsiminimai jau buvo spausdinti Naujie-nose. Tačiau prieš spausdinant knygą, jie buvo papildyti ir sistemingai pa-ruošti.

Turinys paskirstytas į 12 pagrindinių skyrių: Gudu — Gudavičių kilmė, stu-dentavimo metai Rusijoje, studentavimas Berlyne, atsiminimai apie soc. rev. Geršunį ir Černovą, Gudu šeima ir 1905 m. revoliucija, antrosios Dūmos atstov-as, apie kontrabandą, knygnešius Bieli-nį ir kt., Dorpatas — Valstybiniai egzami-nai, apie gydytojo praktiką Lietuvos kaime, privatus gyvenimas, V. D. Uni-versiteto profesorius, gyvenimas tremty, Amerikoje ir mirtis.

Knyga galima išgyti atsiuntus nuro-dytą mokestį šiuo adresu: SEJA, 1649 N. Broadway, Melrose Park, Illinois.

— Vienuolika lenkų turistų, atvyku-sių su 72 asmenų ekskursija iš Lenkijos į Vieną, atsisakė grįžti ir paprašė teisės pasilikti Austrijoje.

ROMO VIESULO, žinomo lietuvio grafiko, paroda atsidaro šį sekmadienį, sausio 10 dieną, Almus Art Gallery, 77 Steamboat Road, Great Neck, (pasiekiamą iš Middle Neck Rd. pakeičiui į Kingspoint Marine Academy) nuo 3 iki 6 p. p. Parodos tema — "Dainos". Tai yra lietuviškos liaudies dainų temomis litografinių rinkinys, kurioms iš-pildyti Romas Viesulas gavo Guggenheimo Fondo paramą. Dar prieš parodos atidarymą "Dainos" susilaukė didelio lietuvių ir kitataučių mėgėjų žinovų dėmesio. Pilną "Dai-nų" komplektą jau išgijo New Yorko Didžioji Biblioteka, Chicagos Meno Institutas ir dall. Valeška Chicagoje. Atskirus paveikslus įgijo eilė Detroito Lietuvių šeimų. Romo Viesulo paroda Almus Art Gallery tęsis visą sausio mėnesį, kiekvieną dieną nuo 2 iki 5 po pietų, išskyrus pirmadienius.

JOSEPH ANDRUSIS INSURANCE

Perkant — parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiais reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders),

KREIPTIS

HAVEN REALTY

87-09 JAMAICA AVENUE
Woodhaven, 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 7-4477
Kasdien 9 val. ryto iki 9 v. v.
Sekt. 1 val. p. p. iki 5 v. vak.

Park Florist

MATTHEW MAŽEIKAS
SAVININKAS

Geles pristatomos i bet kurias pasaulio vietas.

80-15 JAMAICA AVENUE
WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

UNIVERSAL SAVINGS

DABAR MOKA

4 ¹/₄ %

DIVIDENDO

UŽ APDRAUSTUS
SHARE ACCOUNTS

ŠERŲ SĄSKAITOS
INVESTMENTUS

Užėikite šiandien arba telefonuokite tuojau, kad galėtumėte gauti didesnį nuosimtį už savo santaupas.

UNIVERSAL SAVINGS & Loan Association

1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO, ILLINOIS
TELEFONAS: HAYMARKET 1-2028

VISOS TAUPYTOJŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00

Pokalbis su dailininku V. K. Jonynu

JONAS BUDRYS, Lietuvos Gen. Konsulas, kurio 70 m. amžiaus sukakties proga sausio 16 d. 7 v. v. Carnegie Endowment salėje, 345 E. 46th St., New Yorke, rengiamas minėjimas bei pagerbimas. Bilietas išlaidoms padengti 5 dol. Bilietų galima gauti: Al. Vakselis, 112-09 95 Ave., Richmond Hill 19, N. Y. Tel. VI 6-3246. Lietuvos Laisvės Komitete, 70 Fifth Ave., New Yorke. Tel. WA 4-5461. J. Ginkus, 495 Grand St., Brooklyne. Tel. EV 4-9293. J. Andriušis, 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 7-4477. Užsakymai siunčiami J. Šlepečiui, 3528 90 St., Jackson Heights 72, N. Y. Visi kviečiami dalyvauti šio Lietuvos valstybei ir tautai nusipelnusio vyro pagerbime. Jonas Budrys, kaip žinoma, vadovavo istoriniam Klaipėdos sukilimui, kurio 37 metų sukaktis, kaip tik, sutampa su šiuo minėjimu. Bilietus prašoma užsisakyti iš anksto.

K. Donelaičio "Mehr" iliustratorius, grafikas, gražiausių pašto ženklų kūrėjas, tarptautinio masto menininkas ir pedagogas Vytautas K. Jonynas Great Necko Al-maus Dailės Galerijoje išstatė savo akvareles ir piešinių parodą. Atidarymo metu dailininkas buvo apipiltas klausimais — spaudos žmonių dailės mėgėjų, studentų. Visi klausinėjo, kada Jonynas tapo akvarelistu, nes iki šiol buvo žinomas kaip grafikas, juoda balta kūrėjas. Mūsų visuomenė sunkiai prisimena paskirų lietuvių dailininkų nueitus kelius, kalbėjo Jonynas. Akvarele domėjaisi dar Meno Mokyklos suolo prieš 34 metus. Tuomet buvau nutapęs apie 200 akvarelių, kurių dalis buvo Meno Mokyklos studentų parodoj. Vėliau pas A. Varną studijavau du metus tapybą ir tik po to grafiką ir skulptūrą. Grafikos srity niekad nesiribojau vien juoda balta technikomis. Padariau daug spalvotų plakatų, knygų viršelių, iliustracijų ir spalvotų medžio raižinių bei spalvuotos litografijos.

Toliau V. K. Jonynas prisiminė, kad 1947 metais Freiburge jis vėl naudojęs spalvotą piešinį ir akvarelę. Atvykęs Amerikon, jis buvęs sužavėtas spalvotais rudenais ir tai lėmė jo ištikimybę akvarelei.

JONYNO INAŠAS AMERIKINEI AKVARELEI

Užklaustas apie pasisekimą — lietuvių dailininko inašą Amerikos akvarelės mene. V. K. Jonynas pareiškė: "Pasisekimo problema čia yra reliatyvi. Beveik kiekvienas dailininkas Amerikoje savo rately turi pasisekimą. Skirtumas betgi glūdi tų ratelių meno reikšmės požiūry. Vieni laimi premijas gėlių parodose, kiti bendro pobūdžio mūgėse arba festivaluose, o treti rimtų pripažintų organizacijų meno parodose. Vartodamas žodį rimtų, turiu galvoje ne vietinių organizacijų lokales parodes, bet tokias meno organizacijas, kurios apjungia visos Amerikos dailininkus."

1944 metais dėl "asmeninio kulto" ir karo iš tėvynės pasitraukęs Vytautas K. Jonynas, pasirodo, yra plačiai išjungęs į visos Amerikos dailės judėjimą, kaip kad jis pats paaikškino klausėjams: "Amerikoje yra labai daug ir įvairių meno organizacijų. Pačių amerikiečių šios organizacijos yra rūšiuojamos pagal jų meninį lygį. Kaip teisyklė, silpnės menininkų grupės arba jų organizacijos su savo darbais nėra išleidžiamos į žinomų ir pri-

ŽIEMA. Dail. V. K. Jonyno iliustracija iš Duonelaičio "Metai".

pažintų muziejų patalpas. Tokių muziejų kuratoriai yra atsakingi už meno lygio tinkamą aukštumą išlaikymą. Tai jie pasiekia dalyvaujant meno jūry komisijose ir meno organizacijų narių priėmimo komisijose. Patekti į geras Amerikos dailininkų organizacijas galima tik kvietimų ir per organizacijas vykdomu atranku būdu."

PRIKLAUSO SVARBIAUSIOMS MENO DRAUGIJOMS

Pats V. K. Jonynas vienu metu Freiburgo meno akademijos kūrėjas ir direktorius, vėliau meno dėstytojas Metzso universitete. Dabar Fordhamo universitete dėsto. Šiuo metu priklauso Amerikos Grafikos, Audubon Artists ir kitoms svarbioms ir reikšmingoms šio krašto dailės draugijoms. Į visas šias organizacijas Jonynas buvo pakviestas raštu ir priimtas.

Jau eilę metų žymusis lietuvis akvarelistas dalyvauja visos Amerikos akvarelistų parodose, kurios vyksta New Yorke. Iš šios parodos rinkiniai darbai keliauja per Amerikos muziejus. Tų 50 rinkinių darbų autorių skaičiūje randama lietuviška pavardė — V. K. Jonynas.

(Šiais metais kitas lietuvis — Romas Viešulas pateko į rinktinę Amerikos grafikų parodą su savo "Vilku")

KAIP REAGUOJA LIETUVIAI Į AKVARELĖS MENĄ?

Dailininkas Jonynas į klausimą atsakė, jog "bendrai akvarelė savo spalvingumu traukia kiekvieno akį. Akvarelės technika yra daugiau spontaniška jau vien savo prigimtimi. Dažai skaidrūs ir permatomi. Dažų susiliejimo keliu neretai išgaunama išpūdziai, kurie kitomis tapybinėmis technikoms nėra prieinami." Užklaustas dėl akvarelės pastovumo, Jonynas užtikrino, kad ant gero rankomis gaminto popieriaus gerais dažais akvarelė esanti lygiai taip atspari laikui, kaip ir aliejiniai paveikslai. Tai jis patyręs pats savo bandymais. Jonynas betgi perspėjo nemašyti akvarelės su guašo ir tempera technikomis. Šios nesantios tokios patvarios. Akvarelė todėl vis daugiau susilaukianti mėgėjų — tiek amerikiečių tiek ir lietuvių tarpe. Toks amerikietis klebonas neseniai išgijo net penkis lietuvių akvarelisto darbus.

PRITARIA LIETUVIŠKOS DAILĖS POPULIARINIMO PASTANGOMS

Užklaustas ką jis galvoja apie privačias pastangas populiarinti lietuvių tautos dailės genijų, kuri išreikšia gausūs išsvijęs lietuvių dailininkai svetimtaučių tarpe, V. K. Jonynas atsiliepė entuzias-

tiskai: "Ir dvidešimtam amžiuje esama stebuklų! Privačios lietuvių galerijos, su pabrėžtu dėmesiu lietuviams dailininkams, atsiradimas ir ligšiolinis egzistavimas turi gilesnę prasmę. Tai rodo, kad šių dienų žmogus ir lietuvis nėra užkalęs savo dvasinio pasaulio į dolerinę skryniją. Kol lietuvis šviesuolis domėsis savosios

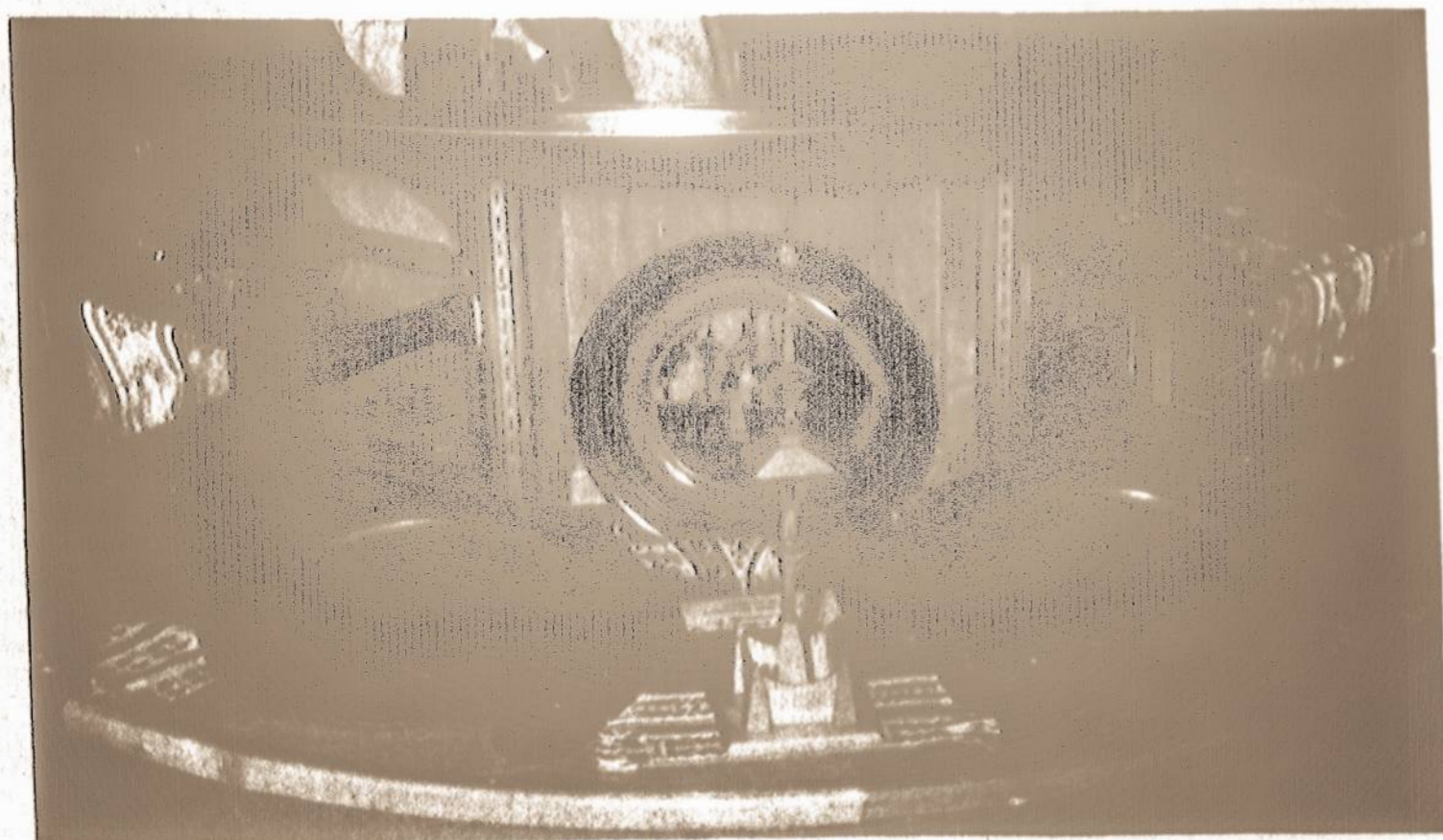
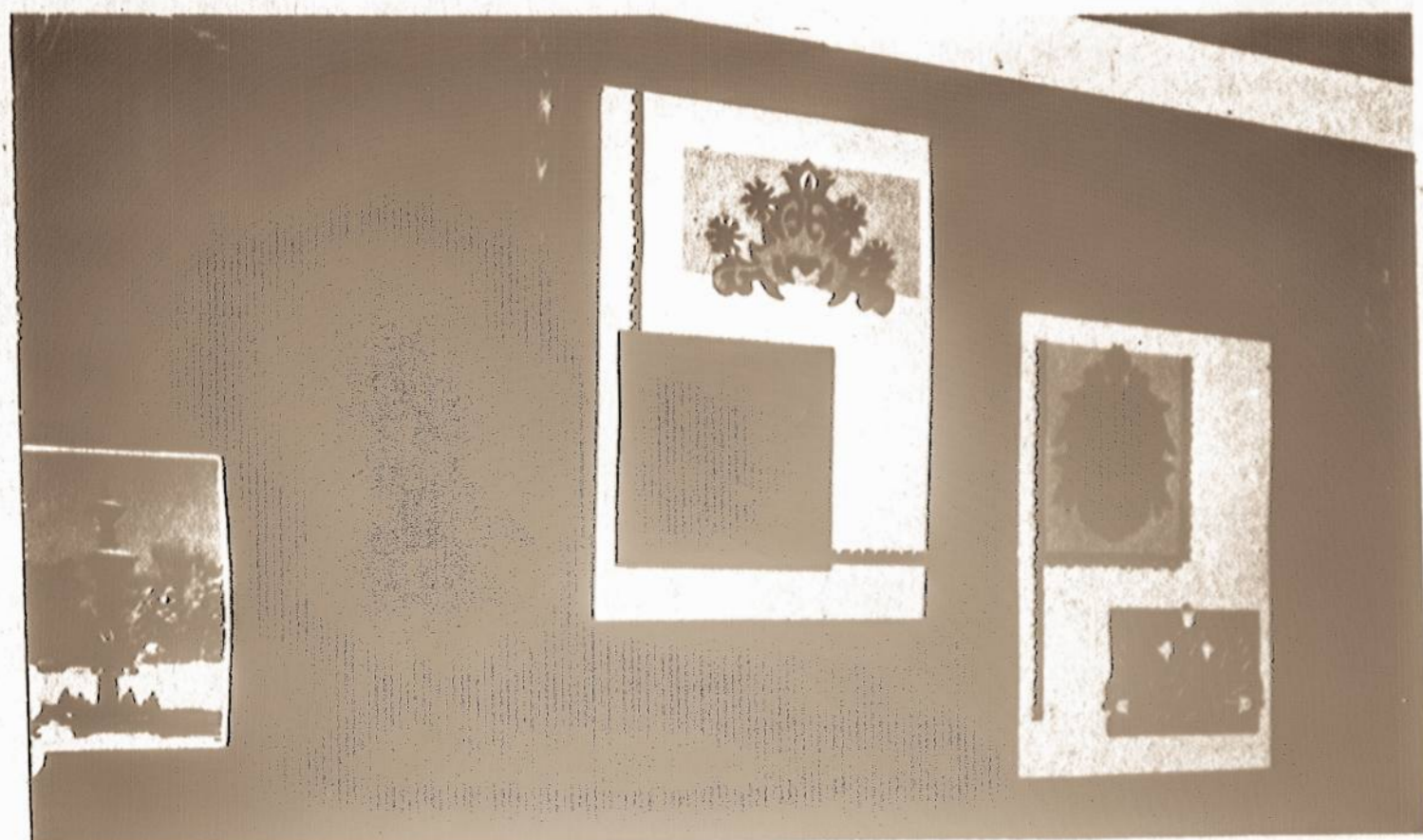

DAILININKAS V. K. JONYNAS jaunystės metais, Lietuvoje...

tautos dvasine kultūra, jos palikimu ir puoselėjimu bei įieškos jos žibintų dailėj, muzikoj, literatūroj — kad jie sviesių ir šildytų jo dvasią, lietuvių išsvijio nutautėjimo problema bus ryžtingai nustumta sekančioms kartoms. O ir sekančios kartos, paveldėję iš savo tėvų šitokią turtą, kur kas mažesnėmis pastangomis galės išlaikyti ir naudotis lietuviškosios kultūros šiluma. Mano tvirtu įsitikinimu lietuviškoji galerija yra svarbi institucija lietuviybės išlaikymo ir išsilaukymo pastangose. Kaip tokia ji turėtų būti palaikytina ir lankytina," baigė pokalbį.

JONYNAS

Augustinas Gričius Lietuvoje minėjo savo 60 metų amžiaus sukaktį. Rašytojas A. Gričius gimęs 1899 m. gruodžio 12 d. Šiupylų bažnytkaimyje, Šiaulių apskr. Prieš antrąją pasaulinį karą jis, su Antanu Bružu, lankėsi Amerikoje.

ILLINOIS UNIVERSITETO, kurį lanko per 10,000 studentų skaitykloje lietuvių studentų klubas Lituanica pereinū metų pabaigoje suruošė tautodailės parodėlę, sulaukusią didelio pasisekimo. Parodėlės parengimu rūpinosi studentai Kulikauskas ir Vanagūnas.

VIENYBE, 1960 m. sausio 8 d.

ŠIMTAMEČIO ATSIMINIMAI

DR. J. JANUŠKEVIČIUS

Tėsinys

Kai kurie kunigai, apsirūpinę valdžios leidimu, nuykdavo į užsienį studijuoti ir negrįždavo metus. Studijuodami užsienio universitetuose, ypač Šveicarijos Friburgo studentai prisidengdavo išgalvotomis pavardėmis, kad Prūsijos šnipai, kurių visur buvo, nesusektų jų. Mano pažįstamas kun. Senkus, apsirūpinęs gydytojo pažymėjimu vykti į užsienį gydytis, baigė studijas Friburgo universitete ir norėjo grįžti į Lietuvą, bet policija pastojė kelią ir tik įtakingo kun. K. Prapuolenio dėka pasisekė peržengti sieną į Rusiją. Friburgo universitetas buvo tarptautinio charakterio. Ten studijavo japonai, kinai, afrikiečiai ir, žinoma, didžiulis europiečių skaičius. Jame atliko studijas ir lietuvių filosofas St. Salkauskis. Ir profesorių personale randame įvairių tautų atstovų. Tarp jų minėtinas paskutinis Saksonijos karaliaus Fridriko brolis princas Maksas, kuris skaitė liturgiką. Katalikų Bažnyčiai priklausė, kaip žinoma, įvairių apeigų tikintieji. Be lotynų apeigos yra Bizantijos, Armenų, Chaldėjų, Mechitaristų, Etiopų ir kitų apeigų. Princas Maksas dėstė tu apeigų liturgiką. Su tomis apeigomis susipažinti jis vasaros atostogas praleisdavo tų apeigų krašte ir išmoko visų tomis apeigoms priklausančių tautų kalbas. Jis aplankė kartą Petrapilį, kur ir man teko su juo matytis. Kaip etiketas reikalauja, valstybių galvų nariai, nuvykę į svetimą valstybę, aplanko jos valdovą. Taip ir princas Maksas padarė vizitą rusų carui Mikalojui II. Man prašant, princas pasakė Sv. Kotrynos bažnyčioje pamokslą vokiškai. Būdamas vokiškai. Būdamas vokiško laikraščio St. Petersburger Zeitung bendradarbiu, pranešiau apie tai redakcijai, kurios keli nariai evangelikai atvyko pamokslą pasiklausyti.

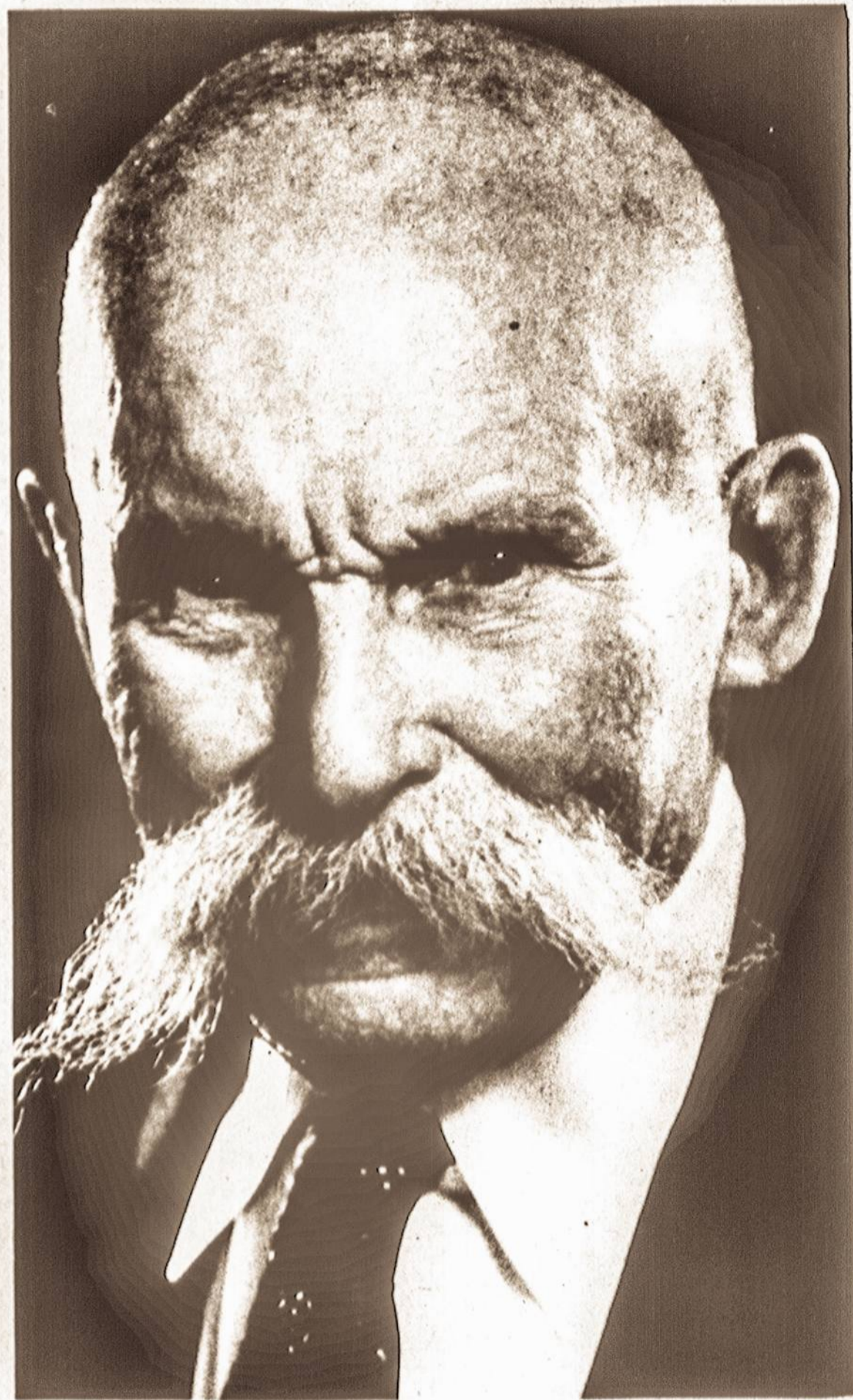
Petrapilio seminarijoje buvo dėstoma, be teologijos dalykų, vokiečių, rancūzų ir rusų kalbos, Rusijos istorija ir filosofija. Filosofijos profesorius kun. A., atėjęs kelis kartus į auditoriją, paskui nepasirodė, ir taip mano visą buvimo laiką seminarijoje jo neturėjome. Dogmatinę teologiją dėstė iš kažkokios diecezijos pabėgęs (taip buvo kalbama) ku-

nigas D. Ta mokslo šaka, kaip ir kiti teologijos dalykai buvo dėstoma lotynų Dėl lotynų kalbos silpnų žinių, tas profesorius ateinančiai pamokai dalyką kartodavo tik tai, kas buvo vadovėlyje. Bet dažnai sudarkydavo žodžius. Atsimenu, kaip kartą jis aiškino tikėjimo pagrindą. Patiklumas vadinasi lotynų kalboje "credulitas," o žiaurumas "crudelitas." Kadangi tie žodžiai skamba panašiai, jis vietoje "credulitas" vartodavo "crudelitas." Vargšui profesoriui nežinoma buvo, kad savo klaidingu tarimu padaugino žodžių tarimo nukrypimą vadinamą "anagrama." Jis buvo avanturistas, kaip pasitvirtino ilgainiui.

Būdamas jau Petrapilio universiteto studentu, lankydavau sodus, kur būdavo vaidinamos operetės, duodami koncertai ir kitos rūšies menas. Dažnai matydavau ir tą profesorių. Čia jis pasirodė ir naujus, nes manė, kad apsilikęs civiliniais rūbais ir užsidėjęs tamsus akinius, tiek pakeis savo išvaizdą, kad jo niekas nepažins. Jo sodo lankymas dar nebūtų papiktinas, bet jį lydėjo moteris, kuri, kaip sužinota, gyveno jo išgytuose namuose ir jo buvo lankoma, bet diecezijos vadovybei, matyt, buvo pranešta maskuoto kunigo už seminarijos mūrų biografija, ir vieną gražią dieną jis dingo. Gal būtų vėl kur nors prisimetė, kaip buvo tai padaręs Petrapilyje.

Visi mokslo dalykai seminarijoje man nesudare sunkumo ir viršinių akyse turėjau gerą vardą. Tačiau tikėjimė dar nebuvo pažengęs pirmyn. Ta padėtis tęsėsi iki 1882 m. Velykų. Prieš tą šventę nutariau atlikti išpažintį iš viso gyvenimo. Pasirinkau tam tikslui seminarijos kapelioną V. Četeta.

Kun. V. Četetos asmenybė vertėsi šią pasakyti. Kilęs iš senų Lietuvos bajorų, jis studijavo teisę ir, baigęs universitetą, įstojo į Varšuvos Konservatoriją. Išėjęs fortepiono mokslą su pasižymėjimu, koncertavo su žymiu Čelistu A. Vierzbítowicz Europos didesniuose miestuose. Po kurio laiko jis stojo į Varšuvos dvasinę seminariją ir įšventintas kunigu, buvo paskirtas joje profesorium. Netrukus jį pakvietė į Petrapilio dvasinę seminariją eiti kapeliono pareigas.

DR. J. JANUŠKEVIČIUS

V. Mazelio foto

Ta išpažintis pakeitė iš karto visą mano tikybinių požiūrį. Visa kas man anksčiau buvo abejotina ir neaišku, nukrito kaip tamsus žydas nuo proto akių: aš tapau giliai tikintis katalikas.

Pirmųjų metų vasaros atostogomis tėviškėje teko man puotauti. Bet antrąsias atostogas praleidau visai kitaip. Nepaisiau, kad mane kolegos kviesdavo puotauti, aš palikau juos ypač vengdavau gėrimo. Grįžęs po antrųjų atostogų į seminariją, buvau jau trečiame kurse ir nutariau tuos metus paskirti bandymui ar tinku būti kunigu, ar ne. Bet keliant tą klausimą, man teko analizuoti gyvenimo būdą prieš stojimą į seminariją. Būdamas netikęs prieš įstojimą, aš nesivaržiau

Dievo išstatymais. Reikia iširti kokių keliu eisiu atgavęs tikėjimą. Todėl nutariau mesti seminariją.

Drauge su manim lankė seminariją mano giminaitis N. J., kuris pasiryžo tą pat daryti. Bet reikėjo apsigalvoti ką darysime išėję. Arti mano tėviškės gyveno dvarininkas, kuris kaip teko girdėti, vieną kitą jaunuolių norinti eiti mokslus, bet neturinti lėšų, šelpė. Nusprendėm abudu kreiptis į jį. Kalėdų atostogų metų mano giminaitis turėjo aplankyti jį ir, patiekęs mudviejų sumanymą, nutariau prašyti paramos. Grįžęs po atostogų, N. J. pranešė, kad K. pažadėjęs mūsų prašymą patenkinti. 1884 m. kovo mėn., nutarėme savo projektą įvykdyti, bet atėjus paskirtai išėjimo iš seminarijos dienai, giminaitis atsisakė tai daryti. Todėl man liko vienam vykdyti sumanymą.

1884 m. kovo 17 d. atsisveikinęs su seminarijos vadovybe ir kolegomis, išvykau iš Petrapilio ir kitą dieną buvau Panevėžyje, iš kur pasisamdęs arkli, nuvykau į Joniškėlį, į K. dvarą. Bet kokių padėtyje atsidiūriau, sužinojęs, kad N. J. pas jį visai nebuvo, kad tai melas ir t. t.

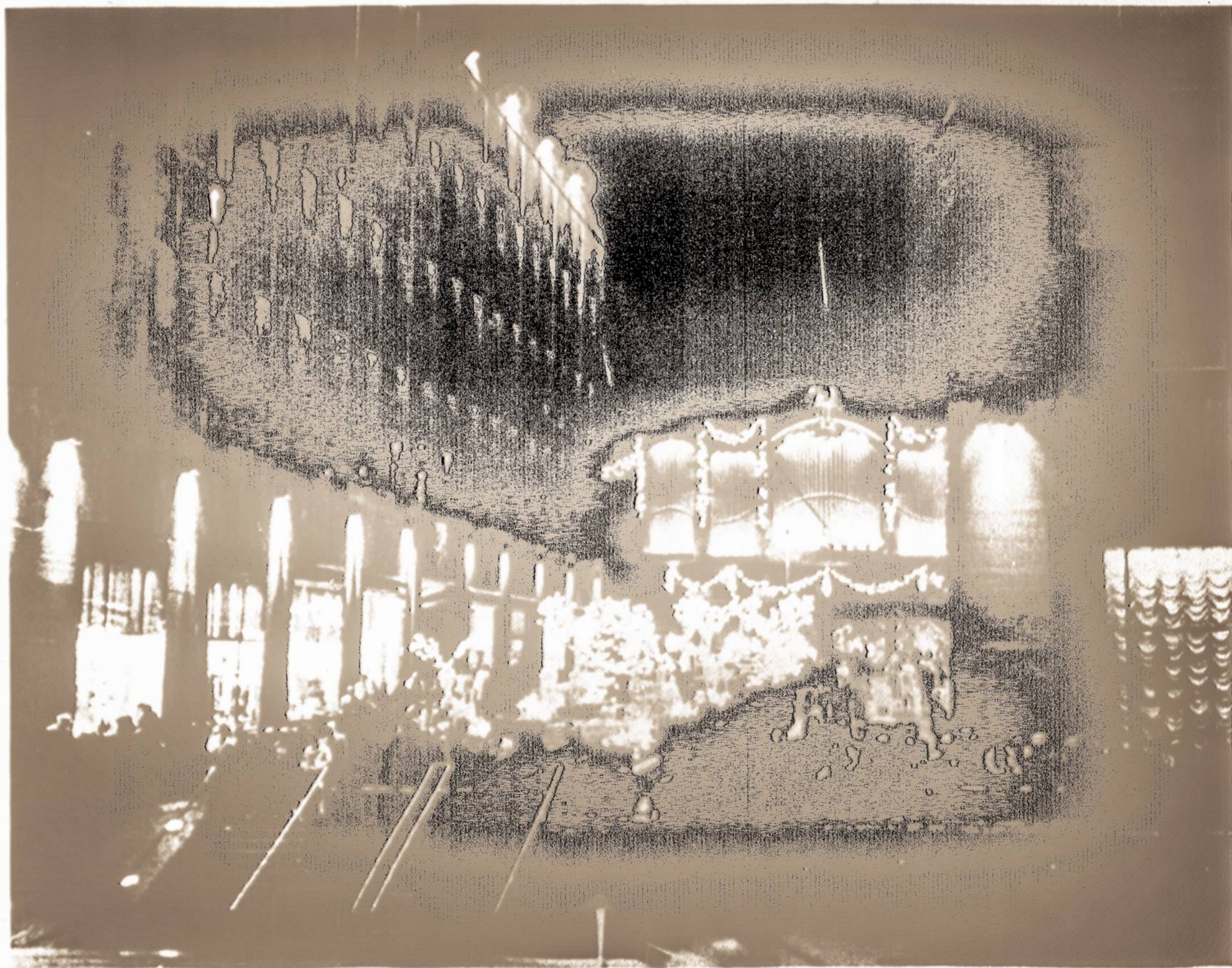
Man teko vykti pas tėvus. Bet kuo pateisinsi atvykimą ne atostogų metu? Mano išvaizda man padėjo. Nusivylęs įvykio padariniu, atrodo žiau kaip ligonis, todėl pasisakiau namiškiams, kad grįžau sveikatos pataisyti. Mano giminaitis tapo kunigu, bet ilgainiui, būdamas netikęs savo pareigoms, baigė gyvenimą atgailaudamas vienuolyne.

"Betaisydamas sveikatą," tuoju pradėjau galvoti, ką daryti toliau. Sakyti namiškiams, kad į seminariją nebegrįšiu nedrįsau. Mano tikslas buvo tęsti mokslą. Čia man atėjo pagalbon mano buvęs Mintaujos gimnazijos kolega J. Narkevičius, kuris visai netikėtai aplankė mane 1884 m. vasaros atostogų metu. Išdėstęs jam savo padėtį, gavau jo pažadėjimą priimti mane pas save Mintaujoje, kur turėčiau jam padėti ruošti abituriento egzaminams. Apie tą sumanymą tėvams nesakiau. Atėjus rudenii, pasakiau, kad vyktu į Varšuvą stoti į dvasinę seminariją. Rugsėjo pradžioje atsisveikinau su namiškiams ir gavęs nuo tėvo 25 rublius, nuvykau į Mintaują. Mano uždavinys buvo sekti J. N. mokslą ir apskritai tiesti kelią į gimnazijos baigimą. Drauge teko atlikti kaip ir auklėtojo rolę. Kadangi J. N. buvo miegalis, man reikėdavo jį žadinti, kartais net iš lovos iškelti ir pastatyti. Bet ir stovėdamas jis, rodos, miegodavo. Tuo būdu pasivėlindavo į klasę, o dėl to kaltindavo mane. Netekęs kantrybės, ieškojau kur nors kitur prisiglausti.

Mano laimei, Mintaujoje gyveno buvęs gimnazijos mokinys A. Hoepker, kuris gerai pažino miesto burmistrą Engelman.

(Bus daugiau)

VIENYBE, 1960 m. sausio 8 d.

NAUJŲ METŲ NAKTĮ, ROCKEFELLERIO CENTRE, NEW YORKE.

V. MAZELIO NUOTRAUKA

Metmenys: karstas ar lopšys?

(Atkelta iš 4 psl.)

kos) Jei autorė būtų taupesnė žodžiais ir rašiniui davusi paprastesnį pavadinimą, pvz. "MANO svajonės apie MANO teatrą." būtų buvę suprantamiau.

Du ryškiausi viso numerio autoriai yra Jonas Mekas ir Algimantas Mackus. Abu labai įdomūs tuo, kad likdami lietuviais yra atsidavę didelei amerikoniškos dvasios įtakai. Ir turbūt tie du autoriai yra daugiausiai kalti, kad kažkoks Julius Sula (Susmaras) Metmenis NAUJIENOSE pasitiko straipsniu: "Mes kraustomes iš proto!"

Toks pasitikimas neturėtų išgąsdinti žurnalo leidėjų ir rėmėjų. Atvirksčiai, jis galėtų juos paskatinti žurnalo 3 nr. (antras jau berods pradamas spausdinti) paskirti modernaus meno aiškinimui, nes tiek iševijoje, tiek ir tėvynėje yra nepaprastai daug žmonių, kurie nežino kaip prieiti prie įvairių modernaus meno aprašų. Kunigų ir politikų įtakoje jie dar nesuprato to, ką jau 1914 metais vienoje paskaitoje konstatavo išmintingas Austrijos žydas Sigismundas Freud, būtent, kad viduramžinių žmonijos supratimą sugriovė trys dideli įvykiai:

Koperniko atradimas, kad mūsų Žemė nėra Visatos centras, o tik smulkus jos dalelytė;

Darvino evoliucijos teorija, pagal kurią žmogus nebuvo sutvertas paties Dievo paveikslu, bet, greičiausiai, išsivystė iš žemesnės rūšies gyvūnų: ir pagaliau

psichologiniai tyrinėjimai nustatė, kad žmogus nėra seimininku net jo paties kailyje, kad jo sielą sudaro visa eilė poliukų ir impulsų, kurie paprastai nėra paties žmogaus kontrolėje.

Kaip tik trečiasis supratimas visų rūšių menininkus paskatino domėtis ne žmogaus išore, bet jo sielos vidaus nekontroliuojamais reiškiniais. (Pačiam Freudui, psichoanalizės tėvui, didžiausias meno kūrinys tačiau buvo ne koks abstraktus paveikslas, bet Michelangelo Mozės statula).

Nieko negirdėjęs apie Freudą sekantis Algimanto Mackaus posmas gali atrodyti iš tikro visai kvailas:

Skausmą dėdikuodamas sū, spanuojų homoseksualiskus angelus, lesbijaniškas šventąšias,

Po lektūros apie Freudą, tas posmas net pačiam Sulai pasirodytų žymiai prasmingesnis.

Metmenyse yra keletas smulkesniu šriftu surinktų apžvalgiųjų str. kaip J. Gimbuto apie architektūros apsaugą Lietuvoje ir pan. Jie žurnalą ypatingai nepraturtina, ateityje gal reiktų jų vengti, daugiau koncentruojantis prie kūrybos ir jos problemų. Apžvalginiams straipsniams yra pakankamai vietos kitoje mūsų periodinėje spaudoje, jie nereikalauja specilaus, nekasdieniško išskyrimo.

Sutraukiant reikia pasidžiaugti iniciatorių energija ir palinkėti visai Šviesos — Santaros federacijai žurnalo joku būdu neapleisti, bet kaip tik juo pateisinti savo egzistenciją!

(Metmenis redaguoja: Vytautas Kavolis, 5635 W. 22nd Place, Cicero 50, Ill.; administruoja Eglė Zabatauskas, 7018 So. Rockwell St., Chicago, Ill. Išėina keturis kartus per metus, Prenumerata 4 dol. metams.)

NAFTA AR GAMTINĖS DUJOS VIRBALYJE?

Neseniai iš Virbalio apylinkėse daryto gręžinio išsiveržė dujos. Šis išsiveržimas stipriausias iš visų iki šiol buvusių Lietuvoje gręžtuose giliuose gręžiniuose. Dar yra neaišku, kas užtikta — nafta ar gamtinės dujos. Siame Virbalio gręžinyje buvo pragrežta tik perspektyvus horizontas. Giliau gręžiant, galima tikėtis dar ryškesnio dujų ar naftos pasireiškimo.

— Belgrade sklinda gandai, kad tarp Jugoslavijos ir Lenkijos įvykęs diplomatinis ginčas. Kalbama, kad Gomulko vyriausybė įsakiusi dviem Jugoslavijos ambasados tarnautojams apleisti Lenkiją.

— Francisco Sabater, Ispanijos anarchistų partizanų vadas, visą laiką kovojęs prieš Franco režimą, sausio 5 d. policijos nušautas Gerona miesto gatvėje.

EUFROZINA MIKUŽIŪTĖ ir ANTANAS VARNAS, dviejų Amerikos Lietuvių Tarybos skyrių — Chicagos ir New Yorko — pirmininkai. Abu, Mikužiūtė ir Varnas išrinkti šiam 1960 metų terminui.

Valentinos Kojelienės Koncertas SAUSIO 24 D.

Town Hall,

113 WEST 43 STREET, NEW YORK CITY

SEKMADIENI, 5:30 VAL. PO PIETŲ

PROGRAMOJE: Banalčio, Kačanausko, Verdi, Debussy, Strauss, Wolf, Gluck, Handel ir kitų kompozitorių dainos bei arijos.

AKOMPANUOJA PAUL ULANOWSKY

Bilietai: Ložės \$3.00, orkestra - \$2.50 ir \$1.75, balkone - \$1.75 ir \$1.15, įskaitant taksus.

Gaunami Steinway Box Office, 111 W. 57th St. ir Town Hall, 113 W. 43rd St., New Yorke.

Columbia Artists Management, Inc.

VALENTINA KOJELIENE, sopranas

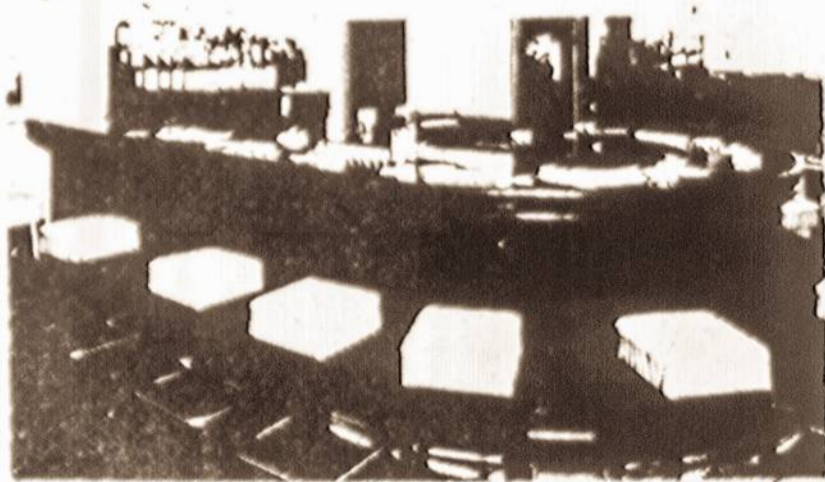
BANGA TELEVISION

VYT ZELENIS, Savininkas
3423 FULTON STREET
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APlegare 7-0349

Parduodama: televizija, radijas, HI-FI stereo fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral ir Motorola aparatams. 40 nuošimčių nuolaidos Blaupunkt vokiškiems HI-FI.

Taisoma televizija, stereo HI-FI bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 val. vak. Penktadieniai iki 9 v. v.

Festival RESTORANAS IR BARAS

VACYS STEPONIS, SAVININKAS

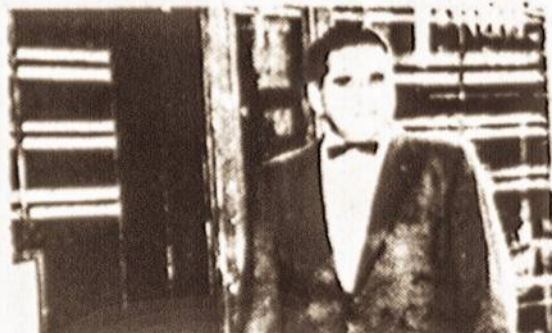
40 EAST 26th STREET
NEW YORK CITY
Telefonas: MU 3-2928

Gerai pietūs ir vakarienė - jaukus baras - salė susirinkimams - vestuvėms ir pobūviams Gali tilpti 200 žmonių Lietuviškiams suėjimams NEMOKAMAI

White Horse Tavern

BARAS, RESTORANAS IR SALĖ
PRANAS, BRUČAS, Savininkas
Duodami polaidotuviniai pietūs

86-16 JAMAICA AVENUE
WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 6-9519

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS,
Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona
Pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams

Patarnavimas sąžiningas ir greitas
36-40 STAGG STREET
BROOKLYN 6, N. Y.
Telefonas: STagg 2-5938

Three Joe's Service Station, Inc.

Trys Juozai - visi trys lietuviai - rūpestingai, sąžiningai ir pigiau patarnaus jums, jei tik jūsų automobilui reikalingas bet koks - didelis ar mažas pataisymas. COMPLETE AUTOMOTIVE REPAIRS 85-42 WOODHAVEN BOULEVARD WOODHAVEN, N. Y. (86th Ave. kampas, prie Jamaica Ave.) Telefonas: Virginia 6-9683

ELEONORA MARČIULIONIENĖ, buvusi Luščiukaitė, dailininkė, įieško savo draugų: Vladės Stančikaitės-Abraitienės, Reginos Matuzonytės — Ingelevičienės, Andžės Petravičiūtės — Pankienės ir Bronės Bakutytės. Rašyti: A. Bakutytė, Centralinis Paštas (iki pareikalavimo) Kaunas, Lietuva.

ALF. VOLODKEVICHIUS neseniai įsigijo restoraną bei cocktail lounge, pavadinimą "60th Street Bar." Adresas: 60-02 Cooper Ave., Brooklyne. Telefonas: EV 2-9086.

REIKALINGA bevaikė pora porterių darbu. Kreiptis nuo pirmadienio iki ketvirtadienio šiuo telefono numeriu: EV 7-1123.

Dorion's

MFG'S OUTLET STORES, INC.

Mūsų krautuvėje gausite viską kas reikalinga artimiesiems Tėvynėje: vilnonės, silkines ir kitokios medžiagos zemesnėmis kainomis, negu kitur. Be to, medžiagos namu papuosimui: fiberglass ir kt.

148-09 JAMAICA AVENUE
JAMAICA 35, N. Y.
(Išlipi Sutphin Blvd. stotyje)
Tel. AXtel 7-6082

Vienybės skaitytojai perkantieji medžiagas siuntiniams į Lietuvą GAUNA 10% NUOLAIDĄ.

VIENYBĖ, 1960 m. sausio 8 d.

1933 metų vasario mėn. 27 d. 9 val. 03 min. vakaro teologijos studentas Hans Floester (šiandien docentas Bremene), grįždamas iš bibliotekos namo, ėjo pro Berlyno Reichstago (seimo) rūmus ir pastebėjo, kad kažkas koks asmuo išdaužė pirmo aukšto langą ir pro jį įlindo į pačius rūmus. (Žiūr. braižinį). Apie tai jis tuojau pranešė netoli stovinčiam policininkui ir nužygiavo savo keliu toliau, nes, kaip jis šiandien aiškinasi, buvęs priešiška nusiteikęs nacionalizmui, todėl atlikęs tik savo pilietinę pareigą: pranešęs kam reikia apie galimą nusikaltimą.

Tuo laiku politinė atmosfera Berlyne buvo labai įtempta. Vos tik prieš mėnesį, sausio 30 d., Adolfas Hitleris pagal demokratine procedūrą, kaip didžiausios partijos vadas, buvo pakviestas sudaryti naują vyriausybę. Ją su dešiniųjų partijų talka sudaręs, jis vasario 1 d. paleido Reichstagą ir naujus rinkimus paskyrė kovo 5 d. Tiems rinkimams ruošėsi ne tik patys naciai su galingu savo partijos propagandos aparatu, bet ir opozicinės partijos: komunistai ir socialdemokratai.

VOKIEČIAI TAISO ISTORIJA

1933 METŲ BERLYNO REICHSTAGO GAISRAS PRADĖJO NAUJĄ ERĄ EUROPOJE: NACIŲ VIEŠPATAVIMĄ, KURIS NEIŠVENGIAMAI VEDĖ PRIE PASAULINIO KARO. KAS PADEGĖ REICHSTAGĄ: NACIAI AR KOMUNISTAI? PO 26 METŲ VOKIEČIŲ SAVAITRAŠTIS ATKASA TIESĄ.

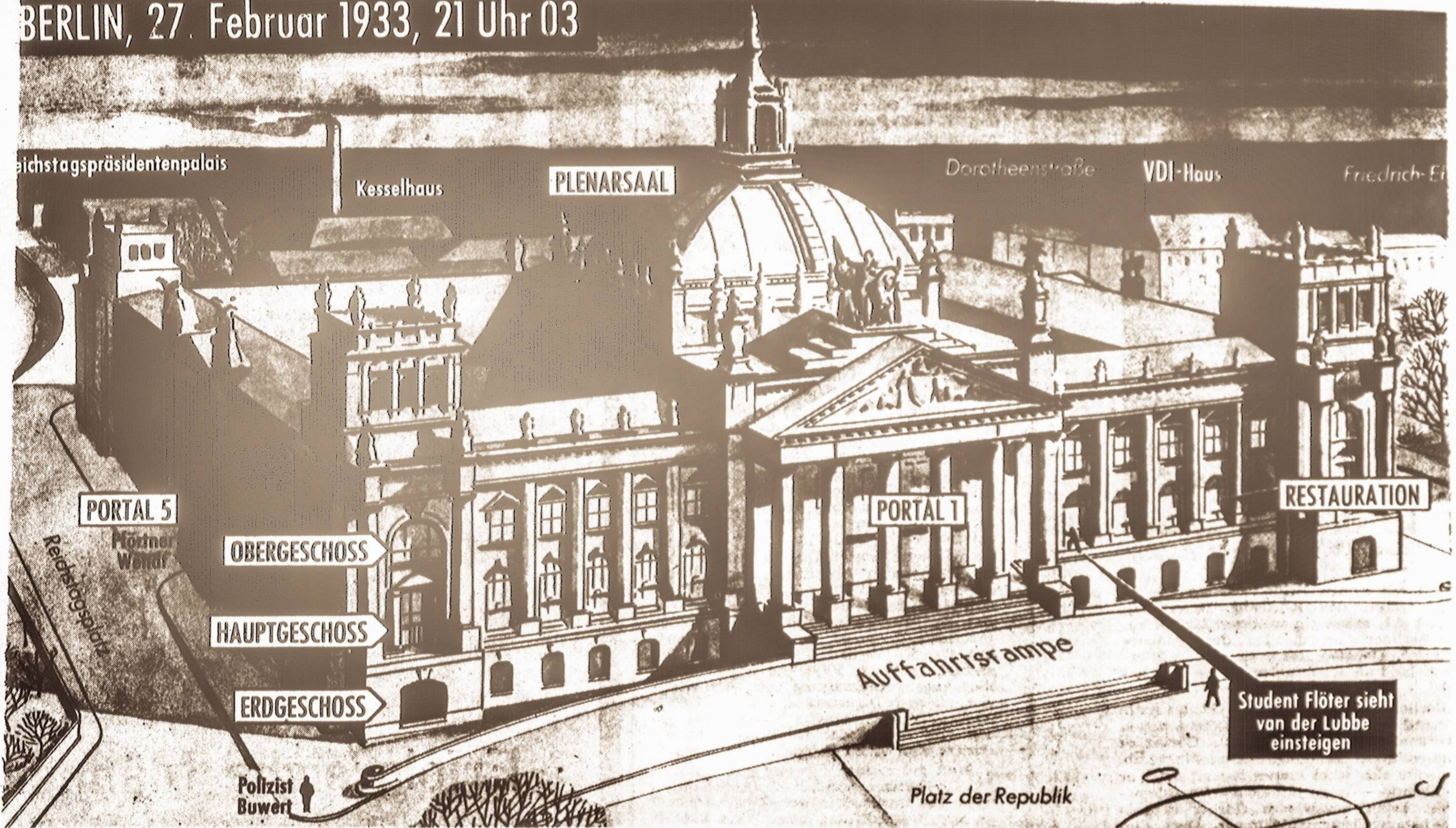
asmuo įlindęs pro išmuštą langą į Reichstago rūmus, pasiekia didžiųjų posėdžių salę ir ten su dvejų anglims uždegti (kohlenanzuender) pakelių pagalba sukelią gaisrą. Kad liepsną pernešus iš vienos vietos į kitą, padegėjas nusiima švarką bei marškinius ir juos naudoja kaip fakesius, bėgdamas iš kambario į kambarį. Užuolaidos, kėdės, stalai, įvairūs mediniai sienų papuošimai, popieriai dega kaip degtukai...

jis mano kad tai pokštas... Vėliau gaisro vietoje susirinkę nacių vadai iš pradžių nežino ką manyti. "Das ist eine grosse Schweinerei!" — šaukia vidaus reikalų ministras Goeringas. Hitleris susigaušo pirmas. Jis mato kokią paties dangaus siūsta progą jam duoda Reichstago gaisras. Reichstago gaisras turėjęs būti ženklui sukilti prieš jį. Hitleri, už tat jis turis tuč tuojau veikti. Jei opozicija pirmoji pradėjo eiti nelegaliu keliu, niekas ne-

skirstymu panašus į amerikiniį TME, pradėjo ilgą straipsnių seriją, užvardinta "Stehen Sie auf, van der Lubbe" (atsistokite, van der Lubbe) — tais žodžiais Reicho aukščiausias teismas pradėjo svarstyti Reichstago gaisro bylą. Serijoje sugriaujami visi melai, kuriais taip rūpestingai iki šių dienų buvo apipinamas tas gaisras, išskleidžiamos sukurtos legendos ir parodoma paprasto atsitiktinumo reikšmė istoriniuose įvykiuose.

Paprastas atsitiktinumas buvo irgi kaltas, kad visa šita jau gerokai apmiršta istorija vėl pasirodytų dienos šviesoje. 1955 metais, po vyriausybės pasikeitimo Vokietijos Zemosios Saksonijos provincijoje, vienas aukštas valdininkas (Oberregierungsrat) pavardė Fritz Tobias buvo perkeltas į tokią vietą, kur neturėjo per daug darbo, būtent jis turėjo planuoti, ką reikėtų daryti katastrofų atvejais. Toje vietoje jam nereikėjo per daug galvoti, todėl jis galėjo daugiau susitelkti prie savo mėgiamo "hobby" — tyrinėti Reichstago gaisro istoriją. Tobias pats buvo nukentėjęs nuo nacių režimo ir savo

BERLIN, 27. Februar 1933, 21 Uhr 03

Nors masinės nuotikos kalbėjo Hitlerio naudai (iš jo buvo tikimasi geresnės ateities) bet rinkimų rezultatus buvo sunku išpėti. Tuo tarpu socialdemokratai buvo daugiau ar mažiau pametę galvas, o galingas komunistų partijos aparatas buvo smarkiai naujos valdžios sekamas. Tada jų vadai savo veikimo centrą perkėlė į Reichstago rūmų komunistų frakcijos kambarius, kur jie, pasinaudodami atstovų neliečiamumu, galėjo laisvai posėdžiauti. Tuo laiku oficialiai dar veikė demokratine Veimaro konstitucija, kurią paskelbti nebegaliojančia Hitleris neturėjo drąsos. Tokiu momentu nežinomas

Iki policininkas susigaudė kas atsitiko ir pranešė kur reikia, praėjo bent dvylika minučių, 9 val. 15 min. artimoji policijos nuovada paskelbia gaisro aliarmą. Po dvejų minučių jau prašoma ugniagesių jėgų sustiprinimo, nes gaisras smarkiai plėčiasi.

Į reichstago rūmus išiveržę policininkai suima padegėją. Tai jaunas Olandas Marinus van der Lubbe, klajūnas, neturįs pastovios gyvenamos vietos ir darbo. Jis bastosi po didmiesčius, vienu kitu padirbėja, bet daugiausiai lankosi viešose užieigose, kur tokie benamiai gali pernaktuoti ir pavalgyti. Iš išitiktinimo jis komunistas, bet nepriklauso Maskvos diriguojamai partijai. Jo išsilavinimas ne perdidžiausias, tačiau jo inteligencija prašoka vidurki. Jis svajoja, kad darbo klasė turėtų perimti valdžią, o ne ruošti beprasmiskus mitingus kaip kompartija ir socialdemokratai. Jis tikisi darbo klasę pažadinti veiksmui gaisrais. Todėl jau vasario 25 d. jis padega socialinę istaigą (Wohlfahrtsamat) Berlyno priemiestyje Neukoelln, paties Berlyno rotušę ir Berlyno reprezentatinius rūmus (Schloss), tačiau tie jo sukelti gaisrai neišsipleičia ir tuojau pat užgesinami. Įtemptoje politinėje atmosferoje jie nepatraukia į save jokio dėmesio.

Tik už dvejų dienų vasario 27 d. uždegtas Reichstagas išdega kaip sausų šakų laužas. 9 val. 27 minutes vakare suimtas padegėjas išvežamas į Brandenburgo vartų policijos sargybos būstinę. 9 val. 32 m. skelbiamas didžiausias 15-to laipsnio gaisro aliarmas, painformuojama vyriausybė.

Hitleris tuo laiku vieši pas savo propagandos ministerį dr. Goebbelsą. Kai tam pranešama telefonu apie gaisrą, jis nenori tikėti ir net painformuoti Hitleri,

galės išžiūrėti, kodėl jis negali griebtis tokių pat priemonių tvarkai atstatyti. Jis tuč tuojau įsako suimti opozicijos seimo atstovus ir vadus. Kompartija skelbiama nelegale. Sujaudinta vokiečių tauta per kovo 5 d. rinkimus 52% balsų atiduoda už Hitlerio tautinės vienybės vyriausybės sąrašą. Kelias į diktatūrą lieka atviras, su juo ir į karą, taip pakeitusi Europos žemėlapi ir ištrynusį Lietuvą iš nepriklausomų valstybių lietu...

Žodžių, Reichstago gaisras buvo ženklas ir pradžia labai dideliu įvykių. Ar gi galėjo jį sukelti tik vienas kiek pakvalšęs olandas? Tai juk neįtikėtina! Todėl naciai labai norėjo įrodyti, jog Reichstagą padegė komunistai, o opozicijos partijos, kad patys naciai. Šiais laikais po tiek daug "parodomų" bylų už geležinės uždangos, atrodo, kad totalinė vyriausybė gali įrodyti ką nori. 1933 metais Vokietijoje buvo dar kitaip, dar veikė vokiečių biurokratinis aparatas, o vokiečių valdininkai žinomi visame pasaulyje savo kruostumu ir sąžiningumu. Į tas vokiečių valdininkų ypatybes ir atsimušė visi nacių norai primesti Reichstago gaisrą komunistams. Tuo tarpu iš Vokietijos pabėgę Hitlerio politiniai priešai, nejučiomis komunistų vadovaujami, puolė įrodinėti nacių kaltę tame gaisre. Kur jiems trūko faktų, jie į talką pasikvietė fantaziją. Gabaus propagandisto Muenzenbergo vadovaujami jie Paryžiuje išleido net dvi knygas, pavadintas "Braunbuch", kuriose tariamai įrodė nacių sąmokslą tam gaisrui sukelti. Jie savo darbą atliko taip gerai, kad net pačioje Vokietijoje iki pereinųjų metų pabaigos buvo tikima, kad reichstagą padegė patys naciai.

Spalio 21 d. Hamburgo savaitraštis Der Spiegel, išvaizda ir medžiagos su-

tyrinėjimais jis norėjo tik sklandžiau įrodyti nacių kaltę. Pasiėkti rezultatai, — visų bylų, parodomų protokolų, kt. dokumentų lektūra ir apklausinėjimas dar gyvų liudininkų ir pan., įrodė visai ką kitą, negu tas oberregierungsrat tikėjosi. Surinktą medžiagą sudarė pagrindą 10 Spiegelio straipsnių, kurių paskutinis pasirodė sausio 6 d. Nors toji medžiaga ir neturi jokio politinio aktualumo, ji vis tik labai įdomi žmonių galvosena pažinti. Kita savaitė: Kas iš tikrųjų padegė Reichstagą?

AR NEPERMOKATE

už savo automobilio apdraudą? Virš 21,000 automobilių savininkų moka daugiau, negu reikalinga. Jei tik jūsų vairavimo rekordas yra geras, jūs esate kvalifikuotas: dideliu apdraudos sutaupymui, geresnei savo apsaugai ir greitesniam patarnavimui reikalaujant nuostolių atlyginimo. Kreipkitės:

Albert F. Peters

(PETRAUSKAS)
APDRAUDOS SPECIALISTAS
84-14 JAMAICA AVENUE
Woodhaven 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-1477
Namų adresas:
106-53 95th St., Ozone Park 17, N. Y.

VIENYBE, 1960 m. sausio 8 d.

FIRE - AUTO - LIABILITY - LIFE

ROBERT F. NARK
APDRAUDOS SPECIALISTAS

26 Court Street, Brooklyn 1, N. Y.
Telefonas: MAin 4-6400
700 Caroline Avenue
N. Valley Stream, N. Y.
Tel. VALley Stream 5-0783

- BULGLARY - COMPENSATION -
HEALTH - ACC. HOUSEHOLD

Visame New Yorke nerasiite
gražesnių ir patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte - koncertą, šokių, vestuves ar prakalbas - salėse gali TILPTI NUO 25 IKI 2000 DALYVIŲ.
L. MOLIN - Reikalų Vedėjas
320 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-1123

VIENYBĖS KONCERTAS

Sekmadienį, 1960 m. vasario 7 d., 4 val. p. p.

WEBSTER HALL, New Yorke

DALYVAUJA operos solistai Dana Stankaitytė, Solomėja Valiukienė, Algirdas Brazis
aktoriai Vytautas Valiukas Vitalis Žukauskas balerina Svetlana Vasiliauskaitė

DANA STANKAITYTĖ, sopranas, nauja žvaigždė Chicagos padangėje, pirmą kartą dainuos New Yorko lietuvių visuomenės, Vienybės metinio koncerte. Chicagiečiai trums praneša, kad Stankaitytė turi nepaprastą grožio balsą, šiuo metu ruošiasi vadovaujamai rolei II Trovatore operoje, kurią statys Chicagos Vyrų choras. Ištraukęs iš šios operos Stankaitytė dainuos Vienybės koncerte, vasario 7 d.

ALGIRDAS BRAZIS, baritonas, marquis D'Obieny vaidmenyje operoje La Traviata viename Metropolitan Operos spektaklyje. Brazis, kaip vienas iš populiariausių mūsų baritonų, konkurento dar vis neturi...

Kokios naujos žvaigždės užtekejo lietuviškos Amerikos padangėje?

Praeitų metų pabaigoje Vienybė kreipėsi į savo bendradarbius, prašydama nominuoti 12 labiausiai pasižymėjusių lietuviškų asmenybių 1959 metais. Iš prisiųstų nominacijų turės išryškėti: 1. Kas perieitais metais labiausiai pasireiškė savo darbo, veiklos ir kūrybos srityje; 2. Kokiomis lietuviškomis asmenybės mūsų visuomenė daugiausia domėjosi; 3. Kokios naujos žvaigždės užtekejo lietuviškoje Amerikos padangėje.

Vienybės bendradarbiai bei korespondentai Amerikoje rekomenduoja kandidatus į sekančias sritis:

1. ARCHITEKTŪROJE	7. POLITIKOJE
2. DAILEJE	8. SKAUTIJOJE
3. DAINAVIME	9. STUDENTIJOJE
4. LAIKRAŠTIJOJE	10. SPORTE
5. LITERATŪROJE	11. VAIDYBOJE
6. MUZIKOJE	12. VISUOMENĖJE

Jury Komisijai, sudarytai iš Vienybės bendradarbių, patikrinus nominacijas, rezultatai bus paskelbti vasario 7, sekmadienį, Vienybės koncerte, Webster Hall, New Yorke.

Kam teks deimantinis vainikas?

Visais metais 1960 metais Vienybė ruošis minėti savo deimantinį jubiliejų, ir ateinančiame Vienybės koncerte, kuris įvyks vasario 7 d., bus paskelbta DEIMANTINIO JUBILIEJAUS KARALAITĖS RINKIMAI, — rinkimai, kurie tęsis iki pat šių metų pabaigos. Per šiuos metus mūsų laikraščio skaitytojai visoje plačioje Amerikoje — nuo New Yorko iki Los Angeles, kviečiami įteikti kandidatės VIENYBĖS DEIMANTINIO JUBILIEJAUS titului.

Vasario 7 d., Webster Hall New Yorke, bus paskelbtos rinkimų taisyklės bei sąlygos tapti savininke ne vien deimantinio vainiko, bet ir kraščio, kuris jau dabar jau kraujamas. Vien pinigais, busimoji Vienybės Deimantinio Jubilėjaus karalaitė bus apdovanota šimtais dolerių...

Smulkmenos paaiškės ateinančiame Vienybės koncerte, kuris įvyks kito mėnesio pirmąjį sekmadienį.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

BARAS IR RESTORANAS

Lietuviškos gamybos pietūs, vakarienės ir užkandžiai

GERIAUSI GERIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS

Salės sokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms prieinamomis kainomis. Lietuviškų organizacijų susirinkimų patalpos nemokamai.

SPAUDOS KIOSKAS

Visais reikalais kreipiamas į klubo reikalų vedėją KOSTĄ VAITAITĮ. Tel. EV 4-9672
280 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.

Winter Garden Tavern Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias Lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Didžiausia paminklų gamybos įmonė Chicagoje

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

HAROLD E. NELSON
Prezidentas
3914 WEST 111th STREET
CHICAGO, ILLINOIS
(Prie Šv. Kazimiero kapų)

Telefonas: BEdarcrest 3-6335
KALBA LIETUVIŠKAI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

- PHILADELPHIA, PA. -

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
Direktorius Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

FORGIONE FUNERAL HOME

ANTHONY FORGIONE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
9 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.
Vėsinašos Kopyčios Tel. EV 8-8331 ir EV 7-3293

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

Talka kun. A. Miluko

monografijai išleisti

Kun. A. Miluko Monografijai išleisti Komitetas praneša, kad monografija jau paruošta spausdinti. Norima kuo greičiau ją atiduoti leidyklai... tai laukiama, kad greičiau susirinktų reikiama pinigų suma leidyklai įmokėti. Visuomenė dar kartą prašoma šį svarbų kultūrinį darbą paremti, nes knyga leidžiama visuomenės aukomis.
Komitetas kreipiasi į visus lietuvius ir prašo prisidėti prie to

kilnaus darbo - pagerbti kun. A. Miluką, mirusį 1943 m. kovo 19 d. Pastatykite bent mažą paminklą amžinybėn išėjusiam tautos didvyriui: kovotojui dėl Lietuvos laisvės, lietuvių kultūros puoselėtojui, knygų ir laikraščių leidyklai, rašytojui ir žurnalistui. Būkime šios knygos bendraleidėjais.

Aukojusieji 5 dol. vadinsis prenumeratoriais, 10 dol. ir daugiau - rėmėjais, 100 dol. ir daugiau - mecenatais, paaukoję kelis šimtus vadinsis Garbės Mecenatais.

Visų vardai ir jų aukos bus paminėti monografijoje, o Garbės Mecenatų bus ir atvaizdai.

Aukos siųsti Komiteto kasiniškai: Mrs. L. Mingėla, 153 E. Parkhurst Pl., Detroit 3, Mich.

"BUSINESS OPPORTUNITIES" Wanted a manager for a Branch office on the "West Coast" for a large firm, specializing in sending parcels to the Soviet Union. Knowledge of Russian and English languages is essential. The main office will give all the assistance necessary to develop successfully the business. Excellent opportunity for energetic and enterprising man.

Please mail offers to General Parcel & Travel Co. Inc., 135 W. 14th St., New York 11, N. Y.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

JOHN BALTADUONIS FRANKFORD AVENUE

Cafe

1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

AP's T. V. Service

ALBERT J. MISIŪNAS, Savininkas
TAISOMA TELEVIZIJA, RADIJAS IR HI - FI
Darbas Garantuotas Priimama iki 10 v. v.
101-23 112th STREET RICHMOND HILL 19, N. Y.
Telefonas: VIrginia 6-6895

TAUTIEČIAI!

Pasinaudokite proga ir pasiūskite šventėms dovanų savo artimiesiems į LIETUVĄ. Šiam tikslui Jums sąžiningai ir daug pigiau, negu kur kitur, patarnaus:

LITHUANIAN TRADING COMPANY ATSTOVAS
JONAS DAUGIRDAS
337 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 4-1232, EV 7-4940 Reikalaukite katalogu

KONCERTAS MASPETHE

Koncertas, kurį rengia Maspetho Lietuvių Moterų Klubas, kartu su radijo valandėlės direktorium J. J. Stuku, įvyksta sausio 9 d. 7 val. vak., Lietuvių Pilečių Klubo saleje, 69 - 61 Grand Ave.

Programa bus įvairi ir įdomi, ją išpildys Ritos ansamblis kartu su solistais Liudu Stuku ir Karolina Bouwn, diriguojant muzikai Alg. KACANAUSKUI.

Sokių grupė, kuriai vad. mok. J. Matulaitienė, pašoks graškčių tautinių sokių.

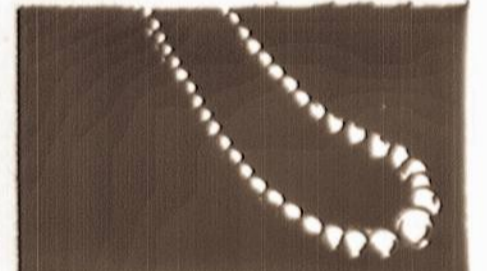
Po koncerto šokiai ir bufetas.
R. S.

JOE & JOHN FRIENDLY SERVICE

JONAS KARPUS
JUOZAS KASLAS
Savininkai

- SUNOCO -

Telefonas: APplegate 7-9515
GAS - OIL - TIRES
BATTERIES
A to Z LUBRICATION
588 Jamaica Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Highland Place kampas

GINTARAS LIETUVOS AUKSAS

Įvairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamomis kainomis.

Užsakoma per paštg.
AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue

Jackson Heights, N. Y.
Tel. HA 9-5855
Pasiekiamo: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Av. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Cypress Bedding & Mattress Co.

3427 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Trys aukštai didžiausiam baldų ir lovų pasirinkimui.
Vertingos dovanos naujiems klientams.

Telefonas APPLEGATE 7-8802

VIENYBĖ

Dr. S. Bačkis, Lietuvos Atstovas Paryžiuje, savo laiške Vienybės redaktoriui, rašo: "Naujųjų 1960 Metų proga prašau priimti mano nuoširdžiausius linkėjimus Jums asmeniškai ir Jūsų darbe."

Vilius Bražėnas, humoristiniai vaizduojas mūsų gyvenimą rašytojas, paskaitys savo ir kitų autorių kūrybos koncerte, kurį ruošia Skautams Remti Komitetas sausio 23 d., šeštadienį, 7 v. v. Apiešikimo parapijos salėje, Brooklyne.

Telesforas Valius iš Kanados ir Sandra Cipkuvienė iš Baltimorės ruošiasi savo darbų parodoms, kurios numatomos šį sezoną Almaus Meno Galerijoje, Great Neck, N. Y.

J. V. Valickas, mūsų bendradarbis iš Irvington, N. J., ruošiasi ilgesnei kelionei automobiliu į Kaliforniją, o iš ten į Meksiką. Žada sugrįžti apie pavasarį.

Adv. J. J. Grigalius išrinktas S. Bostono Lietuvių Piliečių Klubu pirmininku. Be to, į klubo valdybą išrinkti dar šie asmenys: A. P. Neviera, J. J. Romanas, J. Arlauskas, J. Le...
Dr. A. Kapochy, inž. Al. Caplikas, Ad. Namaksy, St. Kantautas, St. Griganavičius ir L. Svelnis.

Steponas Minkus praneša, kad jo vadovaujama radijo programa vasario 7 d. minės 26 metų sukaktį ir ta proga Bostono Lietuvių Klubu auditorijoje ruošiamas "talentų popietis" bei balius. Pradžią 4:30 val. p. p.

J. Rimašauskas Chicagoje, atidavė spaudai knygą apie genocidą Lietuvoje. Veikalas bus 800 pusl., gausiai iliustruotas. Knyga pasirodys šiais metais.

Antanas Gustaitis ir Stasys Santvaras su žmonėmis Naujus Metus praleido pas draugus Brooklyne. Abu rašytojai gyvena Bostone.

Aldona Ziniūtė, mūsų skaitytoja gyv. Syosset, L. I., Kalėdoms išvykusi į Miami, Floridą, mums siunčia linkėjimus.

Iz. Jatulis, New Jersey veikėjas, neseniai grįžo iš ligoninės ir šiuo metu yra dr. S. Petrausko priežiūroje.

Reta meno paroda, kuri įvyks kovo 19-27 d. Ciurllonio galerijoje, Chicagoje, apims šių dienų daugelio mūsų dailininkų moderniąją kūrybą.

Kaip Bonifacas Klumpė sutiko Naujus Metus

New Yorke Bonifacas Klumpė jau 10 metų, bet dar nė karto nebuvo nuėjęs sutikti Naujųjų Metų. Todėl šiuos keliamuosius metus jis nutarė sutikti visuomeniškai. Bet kur?

Bonifacas būdamas tikras lietuvis, užaugęs kaime ir nesugadintas miesčioniškų papročių, nuvyko pas bendruomenininkus ir sportininkus į Grand Paradise sales.

Salės puošnios — daug veidrodžių, naujos langų užuolaidos, kilimais laiptai iškloti.

— Protingi savininkai — pagalvojo Bonifacas — jei versiesi, tai bent minkštai.

Prisėdo prie apkrauto stalo: ir kosellena, ir falšyvas zuikis su raudonais burokėliais, ir lašunukai, ir silkutė, ir kalakutas su keptais obuoliais, ir kumpis su ananasėliu. Netrukus atsirado dar konjakėlio, kanadiško klubo, džindžirėlės ir gazuoto vyno, vadinamo šampanu.

Nuotaika pakili, orkestras ne tik ča — ča, bet ir tautiniais motyvais lietuvišką tango — Atmink Nevėžio krantus — groja.

Prie stalų — įvairiausių profesijų: porterių, fabričių specialistų, namų savininkų, braižytojų, inžinierių figurėlės. Prie jų priliptę nuosavos, o kartais ir svetimos žmonos. Jaunimo, taip sakant mūsų tautos ateities, knibžda.

Matė Bonifacas, kaip mandagiai lankstėsi vienas kitam ponai, poniom rankutes bučiavo, gražiai į popierines taureles konjaką piltė, gracingai konjakėlį gėrė ir su silke užkasdavo.

Taip Bonifacui Klumpėi atrodė Bendruomenės ir Sporto Klubu Naujų Metų sutikimas Grand Paradise salėje, nors šią nuotrauką (ir apatinę) darė Vytautas Mazelis.

Matė ponias su pirštinėmis vaigantis ir sakute, pilnu delnu abglėbusias, į kalakutiengą bandančias.

Juo laikrodžio didžioji rodyklė artyn dvyliktos slinko, juo garsiau ėmė kalbėti susirinkę. Pasakojosi vienas kitam savo pergyvenimus, namų savininkai savais rūpesčiais guodėsi, studentai kalbėjo apie naujus planus ateitčiai. Vienas kitą tituluavo senais apdulkėjusiais titulais: "ponas pulkininke, ponas kapitone"... Jei vienas kalbėjo, tai visi kiti klausė.

Sportininkai — sportiškai pasuodavo bonką vienas kitam: tikrai jie gražiai susižaidę prie stikluko. Kokie deriniai! Gaila buvo Bonifacui, kad tokių derinių futbolo aikštėje nematyti...

Dvylikta valandą sukilo abi salės: atgiedojo tradicinius himnus ir prasidėjo nauji metai. Bendruomenės viršininkas kalbėjo tradicinę prakalbą. Tą pačią, kaip pernai, užpernai...

Salės užė, bučiavosi. Kas ką ir kiek kartų, nežinojo nei Bonifacas, nei tie, kurie bučiavo.

Bonifacas nežinojo kas jį bučiavo, tik pajuto, kad moteriškaitė tarp 17 ir 65 metų amžiaus jį sveikino jau trečią kartą, o bučiavo šeštąjį ir pasisakė esanti našlė. Čia Bonifacas nebeįsilaikė — pakvietė padavėją, paklojo dešimtinę ir užsakė bonką šampano. Jie dviese ją ir išgėrė. Bonifacas pajuto kažkokį malonumą ne širdyje ar galvoje, bet kojose. Kojos buvo lyg lengvesnės.

Juo toliau, juo linksniau naujieji metai pradėjo eiti. Prie stalų kalbos jau buvo bendruomeniškai kalbamos. Visi kalbėjo ir visi klausė.

Moteriškes nuo šampano ir mikštūrinių gėrimų stiklinėmis akimis žiūrėjo į svetimus vyrus, o vyrai nebematė savo žmonų, bet domėjosi daug idomesnėmis. Mat, jos svetimos ir jau nebesaugomos.

Jaunimas, atitrūkęs nuo tėveliukų stalų, ča — ča, zambo, mambo ritmu bei gėrimėliu apsvaigintas, jieskojo progos pasiglamonėti.

Salėn pradėjo veržtis nauja publika: Svečiai iš "Šviesos" su-

Pianisto A. Kuprevičiaus koncerto reikalai

Jau buvo skelbta, kad š. m. kovo 6 d. (sekmadienį, 2:30 val. p. p.) Town Hall salėje, New Yorke, įvyksta mūsų žymaus pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas su Symphony of the Air, kurį diriguos buv. Lietuvos Valstybinės Operos dirigentas, Vytautas Marijošius. Programoje: Bartoko ir Rachmaninovo piano koncertai, Bacho Saita orkestrui ir J. Gaidelio Scherzo.

Koncerto organizavimu rūpinasi Symphony of the Air raštinė, talkinant ir tarpininkaujant V. Tysliavienei ir globojant Komitetui, kurio Garbės Pirmininkės yra Jadvyga Tubelienė ir Birutė Novickienė.

Ryšyje su koncerto reikalais ir platesnio komiteto sudarymu, š. m. sausio 17 d. (sekmadienį) 5 val. p. p. Vienybės namuose įvyksta susirinkimas, į kurį kviečiami organizacijų atstovai, visuomenininkai, studentai bei muzikos mėgėjai, norintieji prisidėti prie šio koncerto pasisekimo. Po susirinkimo, bus muzikinė programa ir arbatėlė.

tikimo. Ten jau buvo nebeidomu — visi apsvaidinti, išbučiuoti. Pasveikinti bendruomenininkų atvyko šviesiečių — santariečių atstovai. Vėl nauja bučiavimosi banga ėjo per sales.

Kai Bonifacas buvo apėjęs salę su Naujųjų Metų sveikiniškais ir linkėjimais — laikrodis rodė 3 val. rytą. Jis pasveikino savo pažįstamus ir nors su kiekvienu tik po čerkele išgėrė, bet tiesiai paeiti nebegalėjo. Drąsus jautėsi Bonifacas: jam buvo visi lygus, visus vadino "tu" ir, bendruomeniškai nusiteikęs kiekvienam plojo per petį. Priėjęs prie našliukės su birbyne patribino ją į ausį. Čia įvyko kažkas nelaukto. Atgalia ranka našlė davė birbynėn ir Bonifacas pajuto birbynėlės dalis savo burnoje... Išpovęs geležgalius, paliko našlę ir nuėjo prie baro.

Kai Bonifacui bartenderis pradėjo atrodyti nebe vienas, o pusantra, jis nusprendė eiti namo. Eidamas, pastebėjo smokinguotą poną kilimu išklotais laiptais važiuojant užpakaline kūno dalimi žemyn.

Pabudęs Bonifacas su ištinusia lūpa galvojo apie šiuos metus: nors ir keliamieji, bet su jais atsiveikinti, nei sekančių pasitikti neisig. Jei našlė pasipirštų — nevesias. Geriau vienam, 4 rožes gerti. Tai pigiau ir netaip galva skauda.

Taip Bonifacas klumpė pradėjo 1960 metus.

MIKAS SMILYS, JR.

"Pakelsim, pakelsim mes taurę linksmybių ir spausim prie lūpų karštai ja..." Tokioje nuotaikoje Bendruomenė sutiko Naujus Metus Grand Paradise salėje. Prie stalo — Andriušiai, Kidolai, Cibai ir kiti.